

SLOVENSKI NAROD.

Slovenski Narod velja:

v Ljubljani na dom dostavljen	K 24—	v upravnemu prejemam:	K 22—
celo leto	12—	celo leto	11—
pol leta	6—	pol leta	550
četrt leta	2—	na mesec	190

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, (l. nadstropje levo), telefon št. 34.

Boj za Ljubljano.

(Govori narod - napred. dež. poslanec v generalni debati zaradi izpremembe ljubljanskega mestnega statuta, po stenografičnem zapisniku.)

II.

Poslanee Gangi.

Visoka zbornica! Predvsem izjavljam, da bom izkušal govoriti popolnoma mirno in stvarno, in sicer tako, kakor mi to velejajo nazori in mnenje mojih somišljenikov in kakor mi to narekuje lastno sreco. Ne s kakšnegakoli strankarskoga stališča, temveč v imenu pravice ljudstva naj se glasi moja beseda; naj se glasi kot protest proti krivicam, ki se s tem zakonskim načrtom pripravljajo doljez brezpravnim masam, in naj se glasi moja beseda kot klic po rešitvi teh verig, ki jih oklepajo okolo brezpravnih množic v prvi vrsti pluralnem sistem in v drugi vrsti zahtevo po izrednem bivanju v občini.

Dne 19. junija 1908 sem predlagal v 3. seji deželnega zbora kranjskega, naj se sprejme moj predlog, ki meri na to, da naj se uvede za deželni zbor kranjski volilni reforma, ki sloni na principih splošnosti, direktnosti, tajnosti in enakosti. Tedaj predložena in tudi sprejeta volilna reforma ne odgovarja tem načinom, in zategadelj sem primoran izjaviti, da odklanjam takšno volilno reformo z vso odločnostjo. Priznati moram, ko je bila v razpravi volilna reforma za občine sploh, da sem se tahto zavzel za to in povdral, da je zame sprejemljiva samo tista volilna reforma, ki stoji na prej navedenih principih splošnosti, direktnosti, tajnosti in enakosti. In ker dotedeni moj predlog tudi ni dobil odziva, sem se tudi primoranega izjaviti, da odklanjam tudi takšno volilno reformo.

Zvest svojim načelom in zahtevam svojih volilcev, sem bil primoran pozneje predlagati volilno reformo za deželni zbor, ki naj tudi ima za podlago načela splošnosti, direktnosti, tajnosti in enakosti. Toda tudi ta moj predlog ni dobil nobenega odziva ter je bil odklonjen. In neposredno v zadnjem zasedanju te visoke zbornice sem vložil najni predlog za reformo deželnega in občinskega volilnega reda na principih splošnosti, direktnosti, tajnosti in enakosti s proporen sistemom. Do tega mi je dan tedaj povod debata, ki se je vršila ponoči verifikacijskega odseka, ko smo bili zastopniki mest nazvani gostačem. Ali tudi tisti moj predlog ni dobil večine.

Ne razumem, zakaj večina te visoke zbornice noče sprejeti volilne reforme, ki naj bi slonela na principih splošnosti, enakosti direktnosti in tajnosti, saj je vendar ena glavnih zahtev tako Slovenske Ljudske Stranke kakor Narodno - napredne stranke tista točka nju političkega programa, ki zahteva volilno reformo za vse javne zastopstva — torej tudi za deželni zbor, za vse občinske zastope in tudi za ljubljansko mesto — slonečno na principu splošnosti, direktnosti, tajnosti in enakosti. Že zategadelj, da bi obe slovenski stranki, ki sta zastopani v tej visoki zbornici, čivali jasne in izrečene zahteve svojih političkih programov, bi bilo samo logično, da bi se obe slovenski stranki tudi o tej prilici slovesno in glasno izrekli, da je mogoče sprejeti samo tisto volilno reformo — kakor za deželni zbor, tako za občine sploh in za mesto Ljubljano posebe — ki ji je podlaga splošnost, direktnost, tajnost in enakost s proporen sistemom.

Nikar naj se tukaj ne prihaja z izgovorom, da se protivi taki volilni reformi vlada, oziroma da ji je v zapreko člen 11. državnega občinskega zakona z dne 15. marca iz leta 1862., drž. zak. št. 18, ki določa po svojem

Izhaja vsak dan srečer izvenomni nodelje in prenike.

Inserati veljajo: petekostna petek vrsta za enkrat po 14 vin, za dvakrat po 12 vin, za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijsih po dogovoru.

Upravnemu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd.

to je administrativne stvari.

Poznameno številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročna brez istodobne vposlatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 89.

Slovenski Narod velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto K 25—

pol leta 13—

četrt leta 6:50

na mesec 2:30

za Nemčijo:

celo leto K 28—

pol leta 13—

četrt leta 6:50

celo leto K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka.

Upravnemu: Knaflova ulica št. 5, (spodaj, dverišče levo), telefon št. 83.

besedilu, da gre varovati v občinah koristiti tistih, ki več davkov plačujejo. To interesno zastopstvo je izgrbišlo v načrtu, kakor ga predлага ustavni odsek, svojo veljavno, in sicer v tretjem volilnem razredu, kjer pluralni sistem zadusi manjšino, da ne pride do veljave in torej tudi ne more zastopati svojih interesov v mestu Ljubljani. (Klic: Res je!)

Vlada se je strogo upirala principu splošnosti, direktnosti, tajnosti in enakosti tedaj, ko se je tako volilno reformo zahtevalo za državni zbor. Vsem čestitim gospodom v tej visoki zbornici je znano, kako je tedaj zlasti med delavskim ljudstvom zavirkalo po vsej Avstriji. To delavsko ljudstvo je na ogromnoštevilno obiskanih shodih zahtevalo uvedbo volilne pravice za državni zbor na podlagi splošnosti, direktnosti, tajnosti in enakosti, in jaz se spominjam, da je ravno sedaj devet let preteklo — bilo je to leta 1900. — ko je načelnik Slovenske Ljudske Stranke na nekem shodu v Ribnici z vsem podarkom uglasjal, da bo Slovenska Ljudska Stranka z volilno reformo zadovoljna samo tedaj, ko se izvede na podlagi splošnosti, direktnosti, enakosti in tajnosti za vse javne zastope! (Odobravanje.)

Stojim na stališču, da naj se člen 19. državnega osnovnega zakona izvaja z isto preciznostjo in z isto rigoroznostjo kakor Nemcem nasproti, kjer tvorijo narodne manjšine, tudi Slovenem nasproti, kjer so v manjšinah! (Odobravanje.)

Končno zahteva uvedbo volitve na podlagi splošne, direktne, tajne in enake volilne pravice v vse javne zastope tudi člen II. državnega osnovnega zakona, ki zagotavlja vsakemu državljanu enakost pred zakonom. Ako hoče država do skrajnosti izvesti to določbo, ki je izražena v členu II. državnega osnovnega zakona, potem mora dati vsem slojenim pravico, da bodo ustvarjali zakonske dolžobe, ki so danes obvezne ravno tako kot nasproti, ki nimajo nič pravice, kakor onim nasproti, ki zakone ustvarjajo. (Poslane dr. Triller: »Čujno!«)

In v teh zadnjih preteklih šestih, sedmih ali osmih letih je res bilo vse naše slovensko ljudstvo tja do zadržnih hribov in dol do Ljubljane razburkano od velike, opravičene političke agitacije, ki je inerila na to, da se vsa slovenska javnost izreče solidarno v zahtevi, da je samo tista volilna reforma sprejemljiva, ki sloni na principih splošnosti, direktnosti, tajnosti in enakosti. Tako govorita programa obeh slovenskih političkih strank, tako so govorili voditelji teh strank, ali dogodki iz leta 1908. so pokazali, da ni prišlo in da tudi ne pride — kakor kaže ta zakonski načrt — od programa do dejanj.

Teh načel splošnosti, enakosti, direktnosti in tajnosti ne vidim izraženih v predležecem načrtu, in zato je moram tudi danes izjaviti, da zadržni načrt, kakor nam je predložen, ni zame in za moje somišljenike sprejemljiv, in zategadelj ga moramo v soglasju s svojimi nazori in z menjem svojih volilcev najodločnejše odkloniti.

No, političke stranke so dostikrat na svojih nazoril sprejemljive. Toda splošne koristi in splošna načela zahtevajo, da je sprejemljiva in da ima trajno veljavno samo tista in taka volilna reforma, ki ji je podlaga splošnost, direktnost, tajnost in enakost po proporen sistemu.

To se prvič lahko dokaže z interesnega stališča. Mi vsi, državljanji, deželani in občinari, imamo svoje interese, nasproti državi, deželi in nasproti včinji; vsi storimo pod istimi zakoni; vsi smo zavezani, da izpolnjujemo svoje dolžnosti glede vojašta, glede davkov, direktnih in indirektnih itd. Že to interesno stališče zahteva, da naj imajo tudi vsi sloji brez razlike bivanja in kraja pravico do zastopanja svojih koristi v javnih zastopstvih, torej aktivno in pasivno volilno pravico.

Drugič je princip splošnega demokratizma, ki zahteva splošno, direktno, tajno in enako volilno pravico za vse zastopstva, torej tudi za deželni zbor, za vse občinske zastope in tudi za ljubljansko mesto — slonečno na principu splošnosti, direktnosti, tajnosti in enakosti. Že zategadelj, da bi obe slovenski stranki, ki sta zastopani v tej visoki zbornici, čivali jasne in izrečene zahteve svojih pojavnih političkih programov, bi bilo samo logično, da bi se obe slovenski stranki tudi o tej prilici slovesno in glasno izrekli, da je mogoče sprejeti samo tisto volilno reformo — kakor za deželni zbor, tako za občine sploh in za mesto Ljubljano posebe — ki ji je podlaga splošnost, direktnost, tajnost in enakost s proporen sistemom.

Nikar naj se tukaj ne prihaja z izgovorom, da se protivi taki volilni reformi vlada, oziroma da ji je v zapreko člen 11. državnega občinskega zakona z dne 15. marca iz leta 1862., drž. zak. št. 18, ki določa po svojem

ler: Tako je! To pa je v javnih zastopilih, v deželnih upravah in v občinah mogoče doseči le na ta način, in ta princip splošnega demokratizma se uveljavlja samo tedaj, ako se uvode volitve, ki jim je podlaga načelo splošnosti, direktnosti, tajnosti in enakosti po proporenem sistemu.

To je pa tudi zahteva, ki jo lahko utemeljim z narodnega stališča. Imel sem se priliko, poudariti v tej visoki zbornici, da priznavam vsaki narodnosti njene pravice. Vsaki narodnosti — tudi v naši krovovini in tudi v Ljubljani — gre njena pravica, ampak to naj ne velja samo pri nas, marveč tudi povsod drugod! (Odobravanje v središču.)

Stojim na stališču, da naj se člen 19. državnega osnovnega zakona izvaja z isto preciznostjo in z isto rigoroznostjo kakor Nemcem nasproti, kjer tvorijo narodne manjšine, tudi Slovenem nasproti, kjer so v manjšinah! (Odobravanje.)

Končno zahteva uvedbo volitve na podlagi splošne, direktne, tajne in enake volilne pravice v vse javne zastope tudi člen II. državnega osnovnega zakona, ki zagotavlja vsakemu državljanu enakost pred zakonom. Ako hoče država do skrajnosti izvesti to določbo, ker plurlalitete zahteva manjšino? To je čisto izključeno. Ta proporen sistem je zgoraj splošno. Ako večina resno misli, da je proporen sistem pravo načelo, zakaj ga ni hotela prevzeti takrat, ko sem jaz predlagal, naj se proporen sistem uvede za celo deželno? Zakaj ga hoče večina samo za Ljubljano? Ali ne predloženi načrt, da bi delavec imel šele tedaj volilno pravico, ko je preživel v Ljubljani triletno dobo, je nele krivčna, ampak tudi žaljiva za delavski stan in ponizevanja za delavsko slojo, in veliko odgovornost bo imela večina te visoke zbornice, ako v tem oziru ne izpremeni zahtevajo. (Odobravanje.)

Naposlед imam govoriti še o tretji napaki, o tretjem principu, ki ga izraža predloženi zakonski načrt, in to je proporen sistem. Jaz sem že prej omenil, kako naj vendar pride proporen sistem v III. volilnem razredu do veljave, ker plurlalitete zahteva manjšino? To je čisto izključeno. Ta proporen sistem je zgoraj splošno. Ako večina resno misli, da je proporen sistem pravo načelo, zakaj ga ni hotela prevzeti takrat, ko sem jaz predlagal, naj se proporen sistem uvede za celo deželno? Zakaj ga hoče večina samo za Ljubljano? Ali ne predloženi načrt, da bi delavec imel šele tedaj volilno pravico, je nepravilno, kakor je nepravilen tudi pluralni sistem, in tudi zaradi tega je načrt za nas absolutno nesprejemljiv! (Odobravanje.)

Naposlед imam govoriti še o tretji napaki, o tretjem principu, ki ga izraža predloženi zakonski načrt, in to je proporen sistem. Jaz sem že prej omenil, kako naj vendar pride proporen sistem v III. volilnem razredu do veljave, ker plurlalitete zahteva manjšino? To je čisto izključeno. Ta proporen sistem je zgoraj splošno. Ako večina resno misli, da je proporen sistem pravo načelo, zakaj ga ni hotela prevzeti takrat, ko sem jaz predlagal, naj se proporen sistem uvede za celo deželno? Zakaj ga hoče večina samo za Ljubljano? Ali ne predloženi načrt, da bi delavec imel šele tedaj volilno pravico, je nepravilno, ampak pomisliti moramo, da tam že izbirajo tako osebe, ki so o njih prepričani, da bodo svojo častno službo prevzeli. Drugače je pa tukaj, ko bo vsak po zakonu primoran, da izvršuje svoje pravice ravno tako tukaj, kakor na kmetih in bi delavec užival svoje pravice ravno tako tukaj, kakor tam, bi se tega ne bilo bat!

In volilna dolžnost! Jaz sem se moral že v ustavnem odseku izreči proti volilni obveznosti, ker ta atenuje osebno svobodo. (Poslane dr. Zajec: »Anarhisti!«)

Ti so proti vsaki volitvi, ker se anarhisti mnemujo, da vsebujejo v svoji osebi vse. (Poslane dr. Zajec: »Ampak utesnitih hočijo osebno svobodo!« — Poslane dr. Tavčar: »Zajec, tičite raji kar tih v svojem grmu!«) Ampak volilna dolžnost utesnjuje svobodo vsakega posameznika, in ko sem to naglašal v ustavnem odseku, se mi je reklo, da je tudi porotnik ali občinski zastopnik primoran prevzeti izvolitev, ki ga je zadela. Ampak pomisliti moramo, da tam že izbirajo tako osebe, ki so o njih prepričani, da bodo svojo častno službo prevzeli. Drugače je pa tukaj, ko bo vsak po zakonu primoran, da izvršuje svoje volilne pravice. Ako pojde samo zato na volilce, ker je primoran po zakonu, gotovo ne pojde iz svojega prepričanja. Pravi volilci je samo tisti, ki pride volit iz prepričanja — takemu pa ni treba volilna dolžnost. Jaz sem tedaj poudarjal v ustavnem odseku, da treba najprej ljudstvo izobraziti, političko in drugače,

to so stanovi, ki dosedaj jako fluktuirajo, ker mora marsikdo in mnogokrat brez lastne krvide! — s trebuhom za krohom. Malokdaj se zgodi, da bi ostal tvorniški ali industrijski delavec 3 leta na enem in istem kraju. Ali je brez dela, ker ga primanjkuje, ali ga prisilijo družinske ali druga razmere, ki ga tirajo iz mesta ven. Zaradi tega dostikrat ne bo mogel dočakati delavec tistih 3 let, da bi mogel izvrševati vojno pravico. Saj delavec tudi ne čaka 3 leta, da eden zasadil motiko v zemljo, drugi udari s klapljivo na nakovalo, ampak s tistim dnem, ko pride v Ljubljano, morda prijeti za trdo delo, da zaslubi kruh zase in za svojo rodovino. Ta določba, ki jo zavzema predloženi načrt, da bi delavec imel šele tedaj volilno pravico, ko je preživel v Ljubljani triletno dobo, je namreč način volitve na principu splošnosti, enakosti, direktnosti in tajnosti s proporenim sistemom. To je za nas prvi

najemno stališče, ki ga ta zakonski načrt zagovarja nasproti Ljubljani. Zato je se glasati prvi del mojega predloga:

»Deželni zbor skleni:

I. Deželni zbor kranjski stoji na stališču splošne, direktno, tajno in enake volilne pravice po primerenem propornem sistemu za vse javna zastopstva.«

Ne moremo pa biti za ta zakonski načrt tudi iz razlogov, ki sem jih navedel v svojem govoru in kar sem izkušal izraziti v drugem delu svojega predloga, ki se glasi:

II. »Stojoč na tem stališču, odklanja izjemni načrt zakona glede izprenembobe občinskega reda in občinskega volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljano, kakor ga predlaga deželni odbor s svojim poslopijom z dne 15. oktobra 1909, št. 153 l. 1909. To pa še zlasti zategadelj, ker sloni ti načrt na pluralskem sistemu, ker zahteva za volilno pravico v III. razredu triletno bivanje v občini in ker daje volilno pravico v istem razredu (§ 18, točka 3) samo moškim, ne pa tudi ženskim osebam.«

Če hočemo čuvati svoje političko poštenje in če hočemo vsej deželi dati enake pravice, enake dobre, kakor ima vse prebivalstvo tudi enake dolžnosti, potem je le nujna posledica, da visoka zbornica sprejme tudi tretji del mojega predloga, ki se glasi:

III. »Naroča deželnemu odboru, naj izdela do prihodnjega deželnega zboru za deželni zbor, za občinske zastope sploh in za mesto Ljubljano posebe volilno reformo, ki ji bodi podlaga splošna, direktna, tajna in enaka volilna pravica po primerenem propornem sistemu.«

Tukaj se spominjam besed, ki jih je izgovoril v tej visoki zbornici učitelji Slovenske Ljudske Stranke dr. Šusterič tedaj, ki je prišla v razpravo regulacijo službenih prejemkov deželnih uradnikov. Rekel je takrat: Napravimo enkrat konec takemu malenkostnemu krpanju z delom, ki naj bo stalno in naj ina dobре potledice!

Ravnokako, gospoda moja, odpriavimo tudi ob tem vprašanju sistem malenkostnega krpanja te volilne reforme, ki se vleče že dve leti! Dajmo vsemu ljudstvu enake pravice, pomagajmo vsemu ljudstvu do stalnih pravic! To je pa mogoče le, ako visoka zbornica sprejme moje predloga! (Zivahnno odobravanje in ploskanje v središču.)

Deželni zbor kranjski.

XXIII. seja.

Ljubljana, 29. jan
(Konec.)

Zgradba nove deželne hiše.

V svoji seji z dne 16. januarja 1909 je deželni zbor ob priliki reorganizacije deželnih uradov izdatno vemožil službena mesta pri posameznih uradih in razven tega ustavil tudi še nove urade.

Po § 7 tozadavnega sklepa je določeno za urade, ki so sedaj nastanjene v deželnem dvorecu, 91 službenih mest. Od teh je v trenotku zasedenih samo 51.

Ker v dvorcu ni več prostora niti za enega uradnika in so vsi lokalni, ki bi kot uradne sobe mogli le količaj priti v poštov, v ta namen se adaptirani, postala je zadeva glede izgradnje nove hiše za urade temeljno nujna, ker vse kaže, da bo treba status deželnih uradov še povečati.

Deželni odbor ima v mislih tudi deželno banko, za katero bi primernih prostorov ne bilo mogoče nikjer dobiti, razven, če bi si banka takoj spočetka zgradila svoje lastno zgradbo.

Ker je pa to z ozirom na razmere za sedaj popolnoma izključeno, sestavljal je deželni odbor glede nove zgradbe posebni stavni program, po katerem bi imela v novi hiši primerne prostore tudi deželna banka in novočelj stavnemu uradu, da izdela generalne načrte in proračun o gradnji nove deželne hiše, in sicer na stavbišču v Gospodski ulici oziroma na Turjaškem trgu in v Salendrovici ulici.

Po načrtu bi imelo poslopje v glavnem poleg visokega pritličja še dvoje nadstropij. V drugem nadstropju bi bil nastajan stavnemu uradu z deželnim kulturnim uradom in provizorično deželni kulturni svet, v prvem nadstropju bi bil odelek deželne banke za interne posle in agrarska komisija, v pritličje bi prišel v trakt proti Turjaškemu trgu oddelek deželne banke za promet s strankami s posebnim vhodom z imenovanega trga, v Gospodsko ulico nadzorništvo deželene naklade in v Salendrovo kmetijko-kemijsko preizkuševališče. Razven tega bi bilo v pritličju poleg bančnih prostorov tudi še stanovanje za bančnega sluga. Požemlje bi bilo porazdeljeno v pet stanovanj za službe deželnih uradov (od teh eno za

številko), potem v terti sklepališču prostore za delovni kulturni svet in tri za kmetijko komisijo preizkuševališče. Na vsekom vogalu Gospodsko ulice bi bila po eni kurilnicu poleg sklepališča za premog in v estakadem prostoru kleti za zgoraj navedene urade in prelma kuhinja.

Stavbni stroški bi značili za novo poslopje okroglo 474.000 K, ako bi bilo izvršeno po varianti.

V izračunjanju restabilitete se mora zahtevati, da se vredni kapital uniči po 4% v 120 letih in inkl. vrednosti lontovja v Janosu 50.000 K obrestuje vsaj po 4%. Idejalno bi potem moral nositi poslopje 21.070 K čistega na leto.

Ker deželna naklada pri deželnem poslopu ne pride v poštov, dalo bi 1000 K kosmate najemnine za čas davčne prostosti 700 K čistega.

Z ozirom na to razmerje bi znašal idealni kosmati donos okroglo 30.000 K med tem, ko najemninska vrednost - gotovo izdatno presegata vsoto.

Prva deželna hiša je bila zgrajena na istem mestu, kjer stoji sedanji lontovž, l. 1467. Ko je 26. marca 1511 porušil potres, sezidali so kranjski stanovni na razvalinah novo hišo l. 1548., katera pa je že l. 1587. postala premajhna. Da odpomorejo temu nedostatku, dokupili so tri hiše, podrijet obstoječo in sezidali deželno hišo nanovo, kar so ponovili l. 1620., ko so v svrhu povečanja dokupili še eno hišo.

Sliko te deželne hiše je ohranil lokalni zgodovini Valvazor, ki jo priobčuje v tretji knjigi svojega znamenitega dela.

V tej deželni hiši je bila takrat v traktu proti Turjaškemu trgu kapelica sv. Ahačija, katere zanimivi ostanek se vidi še danes v pritličju v prvi sobi na levo. (Ometan romanski kapitel.)

S časom je postala tudi ta deželna hiša pretešna in dne 22. oktobra 1773 so skleplili deželni stanovi hišo podjeti do tal in zgraditi zahtevan čas primeren in prostoren deželni dvorec.

Ker se je cesarici Mariji Teresiji stavbna sveta zdelo previšoka, ni prišlo do izvršitve načrta.

Stanovi so l. 1774. hišo samo temeljito popravili, trakt na Turjaškem trgu predelali, vzdignili ga za eno nadstropje in mu dali fasado v jožefinskem stofu, katero v glavnem kaže lontovž še danes.

Ce se ne oziramo na neznavne spremembe, katere so bile izvršene l. 1782., ostalo je poslopje neizpremenjeno do l. 1895., do potresa.

Deželni odbor torej predlaga:

Visoki deželni zbor skleni:

Deželni odbor se pooblašča, da zgradi novo uradno hišo na deželnem svetu, ležečem ob Turjaškem trgu, Gospodski in Salendrovici ulici po navedenem stavbnem programu in v ta namen najame v to potrebno posojilo v znesku 474.000 K.

Predlog se izroči finančnemu odseku.

Izboljšanje pašnikov.

O nujnem predlogu poslanca Pibra in tovarišev v zadevi zakona za izboljšanje pašnikov predlaga upravni odsek:

§ 10. načrta zakona o izboljšanju pašnikov, sklenjenega v XIV. seji dne 13. oktobra 1909, dobi prispevki:

Dokler obstoje v § 7 omenjene agrarske oblasti, namesto c. kr. deželne vlade poklicana c. kr. deželna komisija za agrarske operacije, dajati to dovoljenje.«

Predlog, ki je samo nekak potravek pravopredlaganega mnjnega predloga, se sprejme brez debate soglasno.

Prihodnja točka, predlog dr. Lampeta o izkorisčanju vrtnih utr deželna podjetja, se obravnava pozneje.

Razdelba skupnih zemljišč.

Deželni odbor je svoj čas predložil deželnemu zboru načrt novele zakona z dne 26. oktobra 1887, dež. zak. št. 2 ex 1888, o razdelbi skupnih zemljišč in uredbi dotednih skupnih pravic do njih uživanja in oskrbovanja.

O predlogu, o katerem smo obširnejše poročali ob prilikl prvega branja, poroča v imenu upravnega odseka poslanec Piber in predlaga:

Zakonski načrt o zložbi poljedelskih zemljišč se nespremenjen, kakor ga predlaga deželni odbor, odobri, deželnemu odboru pa se naroča, da temu zakonu pridobi najvišje potrditev.

Brez debate se preide v specialno debato, ki se vrši v dveh delih.

Predlog se sprejme tudi v podrobni razpravi in tretjem branju brez izprenemb.

Zložba poljedelskih zemljišč.

O poročilu upravnega odseka o zakonskem načrtu glede izprenemb zakona z dne 7. listopada 1900, dež. zakona št. 28, o zložbi poljedelskih zemljišč predlaga upravni odsek po poročevalu posl. Pibra:

Zakonski načrt o zložbi poljedelskih zemljišč se nespremenjen, kakor ga predlaga deželni odbor, odobri in deželnemu odboru naroča, da temu zakonu pridobi najvišje potrditev.

Zakonski načrt se sprejme neizprenemjen v splošni in specijski debati in ravno tako tudi v tretjem branju.

Uredna pravica drvarjenja.

O poročilu deželnega odbora, s katerim se predlaga načrt zakona v zadevi nove uredbe in odkupa urejenih pravic drvarjenja, paše in prejemanja gozdnih pridelkov ter zavarovanja pravic gozdnih upravičencev, predlaga upravni odsek:

Zakonski načrt, s katerim se predlaga načrt zakona v zadevi nove uredbe in odkupa urejenih pravic drvarjenja, paše in prejemanja gozdnih pridelkov ter zavarovanja pravic gozdnih upravičencev, se nespremenjen, kakor ga predlaga deželni odbor, odobri, deželnemu odboru se naroči, naj zakonu izposluje najvišje odobrenje.

Predlog se sprejme v glavnem in podrobni razpravi ter v tretjem branju neizprenemjen, kakor ga je predlagal odsek z malimi izprenembami predloga deželnega odbora.

Cestne zgradbe v poljanski dolini.

O prošnji občine Stari trg pri Poljanah glede zgradbe projektovanih cest v Poljanski dolini na Kočevskem predlaga upravni odsek, poslovni posl. Kosack:

Prošnja za zgradbo projektovanih cest v Poljanski dolini se odstopi deželnemu odboru z naročilom, da izpostoji k stroškom teh nujno potrebnih cest čim najvišje državno podporo.

Predlog se sprejme po priporočilu posl. Matjašiča neizprenemjen.

Idrijske grablje.

O samostalnem predlogu deželnega poslanca Gangla in tovarjev v zadevi odprave grabelj za ustavljanje plavljenega lesa v Idriji predlaga upravni odsek po poročevalcu posl. Kovšek:

Deželnu odboru se naroča, da stopi z ministrstvom za javna dela, katera opravlja državni rudnik idrijski, v dogovor in od njega zahteva takojšnjo odpravo grabelj, katere provzročajo veliko škodo mestu idrijskemu, pa tudi zemljiščem, ležecim ob tej vodi, po kateri se plavijo tudi veliki blodi, ki pri plavljanju zelo škodujejo zemljiščem, katerih brgevode odpirajo.

O teh pogajanjih naj deželni odbor poroča deželnemu zboru v prihodnjem zasedanju.

Predlog kar najtoplejše pripoveda poslanec Gangl, prosi zbornico, da sprejme predlog, vladu pa, da podpira akcijo, da bo tako konec idrijskih pridelkov grabelj.

Sprejeto!

Podpora Salezijancem.

O prošnji šolskega vodstva Salezijancev v Rakovniku za zvišanje užitka vodji in učiteljem to šole in za podelitev javnosti, poroča v imenu finančnega odseka posl. Margheri:

Sprejme se odsekov predlog.

Deželni zbor vzame nameščenje druge in tretje učne moći na znamenje. Deželni odbor se pooblašča, da namesti še druge učne moći na šoli v Rakovniku, če bi bilo to potrebno, vendar mora o tem deželnemu zboru poročati v prihodnjem zasedanju.

Zavodu Salezijancev se pro praeterito dovoljuje 3000 K za izdatke za učno osobje. Deželni odbor se pooblašča po svojem preudarku učiteljem na Rakovniku iz deželnega zaklada plačati razliko med njihovo plačilo in plačilo ljudskih učiteljev v Ljubljani od 1. prosinca 1910 dalje. Stroške za substitucije, ki nastanejo vsled namestitve učiteljev na rakovniški šoli, prevzame normalnošolski zaklad.

Nadaljnje učiteljske moći se nastavijo po dogovoru dež. odbora z ravnateljstvom in mora o tem poročati v prihodnjem zasedanju.

Razne prošnje.

Bivša provizorična učiteljica Adela Martinz je posila za miločino.

Predlog se odkloni.

Učiteljica Matilda Ahat je posila za včetje 4%, let v službeno dobo.

Odsek predlaga, da se prošnji ugodi.

Sprejeto.

Učiteljski siroti Mariji Malesek se dovoli miločina v znesku 100 K.

Prošnja učiteljske sirote Alojzije Novak se odkloni.

Učiteljski vdovi Franji Kallin se dovoli 300 K za leta 1910, 1911 in 1912.

Prošnja za miločine učiteljk sirot Alojzije in Pavle Maser, Minka Kerstelj, Marije Sadar, Marije Fleischmann, vdove Marije Poženel za sina Alberta, Franjo Papa

za sina Avgusta, Helene Windšter za dva otroka učitelja Jozefa Klida in prošnja služ Stefana Bončina za zvišanje pokojnine za izrode s priporočilom deželnemu odboru v rešitev.

V tajni seji se obravnavaajo prošnje učitelje Vodote, Alojzija Poljanca in Valentina Vrančiča.

Učitelj Anton Vede iz Zagradca je prosil za podporo.

Prošnja se odstopi

za napravo in popravo mostov ter za odkup sveta za napravo ceste, ki bi vezala Karlovko cesto z novim mostom čez Ljubljanico ob podaljšanju Opeksarske ceste 200.000 krov.

3. Za sezidavo državne obrne šole 1.000.000 K.

4. Za prispevek k stroškom podvoja na Martinovi cesti 103.200 K.

II. To posojilo se sme obrestovati kvetnjemu po 4½% in se mora amortizovati v 50. letih.

K predlogu govori predvsem baron Codelli in pravi, da bi zlasti zunanjih del mesta, kakor Zaloška cesta, morai dobiti kanalizacijo. Sploh razлага, kako bi se morala urediti kanalizacija.

Predlaga resolucijo, da naj se priporoča mestni občini ljubljanski, da razširi kanalizacijo po celem mestu.

Posl. Turk pojasni predgovorniku, da je kanal preko Martinove ceste mimo bolnice že zdavnaj izpeljan.

Posl. Galle se veseli v imenu nemškega kluba, da je odbor črtal točke za dozidavo novega trakta k poslopu mestnega dekliskega liceja ob Šubičevi ulici v znesku 120.000 K, za napravo električne železnice na Grad, za prireditve restavracijskih prostorov na Gradu in za napeljavno vode in električne na Grad v znesku 270.000 K ter za sezidavo nove mestne hiše v znesku 800.000 K iz predloga oziroma prošnje ljubljanske občine.

Kakor je torej videti, so Nemci taki prijatelji Ljubljane, da bi najrajsi ustili mesto, da pogine, kakor pa da bi mu privočili kaj napredka.

Sprejme se nato brez nadaljnje debate prehod v specjalno debato.

V specjalni debati se sprejme predlog, kakor predlaga odsek, ravnotak tudi v celoti.

Izkoriščanje vodnih sil.

O samostojnem predlogu posl. dr. Lampeta o izkorisčanju vodnih sil za dejelna podjetja, poroča posl. Jaklič in predlaga v imenu upravnega odseka:

1. Priloženi načrt zakona o izkorisčanju vodnih sil za dejelna podjetja se odobri.

2. Dejelnemu odboru se naroča, da predloži načrt zakona v najvišje ustrenje.

Železniško ministrstvo je dne 19. 1. m. v tej zadevi odgovorilo na dopis dejelnega odbora sledenje:

„Iz dopisa z dne 11. januarja t. l., št. 18.828 je železniško ministrstvo z zadovoljstvom posnelo, da za začenja konkretnje oblike dobivati kooperacija med upravo državnih železnic in deželne Kranjske, kakor jo je zamislico železniško ministrstvo v zadevi izrabljanja vodnih sil v deželi, od cesar pričakuje železniško ministrstvo pozitivne domače industrije in poljedelstva in s tem pospeševanje vsega gospodarskega razvoja dežele Kranjske in modernega razvoja prometa v deželi.“

V smislu uspehov dne 23. decembra l. l. o stvari se vršivšega pogovora se izjavila železniško ministrstvo, da je pripravljeno predvsem, da da izvršiti v svrhu ugotovitev v deželi se nahajajočih za vodne zgradbe sposobnih in vrednih vodnih sil v katastru, za tak kataster potrebna dela skupaj z dejelnim odborom in bo trapele polovico tozadne stroškov; stroške lastnih tehničnih organov, ki so zaposleni pri delu, trpi vsak interesent zase.

Železniško ministrstvo ni zoperato, da bi interesno skupnost z dejelo Kranjsko raztegnilo tudi na sestavo generalnih projektov za naprave in izrabo vodnih sil na Kranjskem in pridobitev potrebnih vodopravnih koncesij; z ozirom na to pa, da niso še gotove tozadne predpriprave, zlasti še ni izgotovljen kataster vodnih sil, pa definitivno zavzetje stališča, posebno glede na porazdelbo stroškov še ni mogoče.

Proti oddaji izvršitve katastra tvrdki Redlich in Berger sicer ni principijskega ugovora, misli pa železniško ministrstvo, da se definitivna odločba o visokosti odškodnine, ki naj bi se izplačala omenjeni tvrdki za izvršitev teh del, izreče še tečaj, ko se bo potom daljnih obravnav s to tvrdko definitivno pojasnilo vprašanje stroškov oziroma višina od tvrdke zahtevanega honorarja.

Pričakuje se, da se uvedejo skupno z dejelnim odborom tozadna pogajanja z imenovanovo tvrdko.

Upravni odsek predlaga, da se poročilo dejelnega odbora o stanju te zadeve vzame na znanje in se dejelni odbor pooblašča, da še nadaljuje s svojimi pripravami.

Prvi govorik k stvari poslanec Schollmayer, ki se pritožuje, da nekatere dočice tozadnega načrta segajo predalec v pravico privatnikov.

Nato se oglaši k besedi poslanec dr. Novak, ki se vsled kratko odmerjenega časa ne more občirno baviti s stvarjo, hoče podati le glavne vzroke, zatuk mu je načrt nesprejemljiv. Na-

črt je v nasprotju s splošnimi državnimi postavami, zlasti v zadevi ekspropriacije. Za tako ekspropriacijo je treba državnega zakona. Dobra stran načrta je, da se hoče z njim deželi nabaviti večjih dohodkov. Toda prednost na pravice stranke gre vendar predalec. Glede ekspropriacije kmetskih hiš, poslopij, vrtov itd. prepušča stvar kmetskim poslancem. Naš kmet ljubi svoj dom in ga nerad zapušča. Ali to je stvar kmetskih poslavcev. Govornik hoče govoriti edino le s stališči slovenskega trgovca in obrtnika. Taka ekspropriacija bi silno oškodovala industrijo, ako bi vzel privaten podjetništvo pravico do enake uporabe vodnih sil, oziroma ekspropriirati že obstoječe naprave. Naj bi se torej dala tudi privaten podnik v občinam prilika, da stopijo v konkurenco. V specialni debati bo stavil primerne izpreminjene predloge.

Posl. dr. Krek je zopet enkrat udaril na socialno struno, češ, da morajo naprave, ki bi v rokah posameznikov mogle postati neverne splošnosti, preiti v splošno last. Posl. dr. Egger pravi, da je namen načrta edino le monopoliziranje vodnih moči za dejelo. Treba je predvsem državnega okvirnega zakona. Zakon, kakor je predagan, mu je nesprejemljiv, ker dovoljuje ekspropriacijo edino le dejeli. Pravico bi moral, ako bi si dejela pridržala prednost, ali pravico ekspropriacije dovolila tudi privaten podnik. Privaten industriji bi to v veliko škodo, pa tudi dejeli sami, ker bi delavstvo ostalo v dejeli in dobielo zasluga, aka bi se povzdignila privatna industrija, kar je pa po tem načrtu izključeno. Glasoval bo proti predlogu.

Nato govoril posl. dr. Lampe, ki je pač daleč nezaj zlezek, zlasti glede ekspropriacije. Dasisravno dolga načrt, da se morajo ekspropriirati vsa mogoča posestva, stavbe itd., vendar pa pravi Lampe, da se bo to zgodilo le s stavbami ob vodah, katere se porabijo za razne naprave, ki bodo v korist dejelni kulturi in dejelnemu gospodarstvu. (Dr. Novak: »To so same besede!«)

Kakor poznamo naše klerikalce, bo pač tako, kakor je bilo vedno, da se bo stvar izkorisčala zlasti proti nujivom političnem nasprotniku. Vendar pa pravi Lampe, da se bo to v korist privatni industriji, češ, da bo dovolila obratno moč v najprimernjejših krajih, bo pač stvar tako, da bodo tu predvsem gledali na korist svojih pristašev.

Ekspropriacija se ni priznala občinam in privaten podnik, češ, ker bi bila to samo demonstracija. Obeta, da se bo vse delalo pod kontrolo dejelnega zborna.

Z ozirom na izvajanja posl. dr. Novaka v odseku, predlaga resolucijo, ki poudarja, da so vodne sile v deželi last dežele in se pozivajo dejelni odbor, da predloži v prihodnjem zasedanju novelo k vodnemu zakonu.

Posl. dr. Novak pravi, da je poudarjal v upravnem odseku, da se je treba izraziti napram državi, da ima dejela prednost pred državo v zadevi izkorisčanja vodnih sil, in da je to treba složno povedati državi ali potom resolucije ali zakona. Predloženi zakonski načrt da itak ne bo dovoljen obdrobenja, zato naj se pa demonstrira državi v odločni obliki mnenje dejelnega zborna.

Sklene se nato soglasno prehod v podrobno razpravo.

K § 1 predlaga posl. dr. Novak, da se dovoli ekspropriacija tudi za ona podjetja, ki se izvršujejo iz občinskih sredstev.

Posl. Demšar trdi ob smehu narodno - naprednih poslancev, da morebiti ljubljanska občina, ne pa druge občine morejo izkorisčati vodne sile. (Klici: »Kaj pa velike občine?«)

Sprejme se odsekov predlog.

K § 2 predlaga posl. dr. Novak, da naj se od ekspropriacije izključijo obstoječa poslopja, dvorišča in vrtovi.

Sprejme se odsekov predlog, kakor tudi drugi deli načrta.

Predlaga se sprejme tudi v tretjem branju in tudi resolucija dr. Lampetova.

Seja se prekine ob 1:30 do 2:15 popoldne.

Nadaljevanje seje

Deželni glavar zopet vori sejo ob 2:40 popoldne.

Začne se razprava o predlogu poslancev Galleta glede vpeljave enoletnih tečajev za izobrazbo posmožnih živinodravnikov.

Upravni odsek, v katerega imenu poroča namestnik dejelnega glavarja, baron Liechtenberg, predlaga:

Deželnu odboru se naroča, da stvar študira in poroča o njej v prihodnjem zasedanju.

Posl. dr. Orazen vpošteva, da je premalo živinodravnikov, da ljudstvo res zahteva več živinodravnikov, ali ne strinja se s predlogom. V nobeni deli ni vrla

trda takim predlogom še iz veterinarsko - policijskih razlogov. Stanje živine izkraja v dejeli velikansko število v vrednosti do dveh milijard. Odgovornost v zadevi živinodravnikov je velikanska, in celo izčuden živinodravnik imajo večkrat zelo težavno stališče. Vrla tudi z ozirom na izvoz najbrž ne bo pritrtila takim odredbam. Pomožni živinodravniki naj bi ne delovali predvsem pri potrošnikih v prvih nevrečah. A tu je potreba zelo teška. (Klici: »Kaj pa babice?«) Babice so praktično izvežbane popolnom, a imajo direkten nalog, da morajo pri nenormalnih slučajih takoj poklicati živinodravnika. In ti kuršmidic bi nastopali prav pri takih slučajih in brez nadzorstva. Svojo izobrazbo naj bi dobivali ti ljudje v tukajšnji podkovski šoli. Za pouk bi bilo treba res strokovnjaka. Za ne-normalne slučaje ne bodo imeli nobene prakse.

Nasvetuje, da naj bi se državnozborski poslanci zavzeli za to, da višja živinodravniška šola na Dunaju dobi več učnih pripomočkov. Dežela naj bi skrbela z ustanovami, da se posveti več ljudi živinodravniškemu poklicu. Vsak sodni okraj bi moral imeti svojega živinodravnika. Obenem se mora izreči varstvo živinodravstva. Veliko bi pripomogel tudi pouk ljudstva. Treba je tudi nekake centrale. Zavarovalnica za živino, ki se namerava ustanoviti, zahteva dobroih živinodravnikov. Ravnotako zahteva to kmetijsko združništvo, zlasti živinorejske in mlekarne zadruge. Potem ne bo več tistih hudi obsođb, kakor so se izrekli zaradi nesnažnosti mleka. S pomožnimi živinodravniki se ustanovi nekaka kasta, ki ne bo nič koristila, pač pa samo škodovala naši živinoreji.

Predlaga sledečo resolucijo:

Deželni zbor naroča dejelnemu odboru sledeče:

Deželni odbor proučuje stanje kranjskega živinodravniškega vpravšanja sploh, in pa bigenične razmere kranjske živinoreje. Protovaj tudi, kako in na kak način bi se higijenske razmere naše živinoreje povzdigne na tudi ljudstvo poučile na primerni način o načinu povzdigne te higijene.

Poslanec Galle priporoča svoj predlog.

Posl. Demšar je za predlog odsekov. Čudno je pač to, kako so klerikalni poslanci lepo mirno poslušali pametna izvajanja posl. dr. Oražna, katera so gotovo odobravali v polni meri, potem pa, ko je govoril posl. Demšar za ustanovitev tečaja, v vsem pritrjevalo svojemu pristašu. Tu so pokazali, da jim ni za nobeno najpametnejšo stvar, ako jo sproži človek, ki ni njihov pristaš. »Cela debata preide v čisto navaden špas, v katerem sodelujejo razni poslanci, zlasti dr. Zajec, ki je mnogo pripomogel, da je bila stvar - zabavna, sa, in pa dr. Pegan, ki je zelo vnet za kavarne, dr. Lampe za gledališča na dejeli.

Posl. Demšar je za predlog odsekov. Čudno je pač to, kako so klerikalni poslanci lepo mirno poslušali pametna izvajanja posl. dr. Oražna, katera so gotovo odobravali v polni meri, potem pa, ko je govoril posl. Demšar za ustanovitev tečaja, v vsem pritrjevalo svojemu pristašu. Tu so pokazali, da jim ni za nobeno najpametnejšo stvar, ako jo sproži človek, ki ni njihov pristaš. »Cela debata preide v čisto navaden špas, v katerem sodelujejo razni poslanci, zlasti dr. Zajec, ki je mnogo pripomogel, da je bila stvar - zabavna, sa, in pa dr. Pegan, ki je zelo vnet za kavarne, dr. Lampe za gledališča na dejeli.

Posl. Dimnik noče dosti govoriti, ker mu je Demšar »vzel besede iz ust«, je pa le za »kuršmidic«, zato živinodravnik učen človek, ne bo šel ravnati v kmečki hlev, v tiste »drake«.

Tu pač v polni meri pride v poslovni medkljek poslancev dr. Trillerja, ki ga je zaklical že med besedami poslancev Demšarja: »Navadite kmeta, da bo imel snažne hlevove!«

Posl. dr. Šusteršič predlaga k glasovanju, da se glasuje o obhod predlogih, odsekovem in dr. Oražnovem, ker se ne izključuje.

Sprejmete se nato oba predloga.

Izločitev iz občine Dolsko.

Posestniki vasi Podgora, Zajevče in Kleče so prosili za izločitev iz občine Dolsko ter priklipitev k občini Dol.

Ustavni odsek, poročalec dr. Pegan predlaga:

Dejelnemu odboru se naroča, da na prošnjo posestnikov vasi Podgora, Zajevče in Kleče za izločitev iz občine Dolsko in priklipitev občini Dol v sodnem okraju Brdo pozivajo o primernosti in potrebi te izločitve, da je po pozivu mnenje c. kr. deželne vlade v tem oziru in da po dognanih pozivvedbah poroča dejelnemu odboru.

Predsedstvo je prevzel namestnik deželne glavarja baron Liechtenberg.

Sprejme se odsekov predlog.

Ustanovitev občine Sora.

O poročilu dejelnega odbora o ustanovitvi samostojne krajevne občine Sora v političnem okraju Kranjskem, predlaga ustavni odsek:

Zakonskemu načrtu, kakor ga je predložil dejelnemu odboru se pritrdi.

Dejelnemu odboru se naroča, da sprejetemu načrtu zakona izpostavlja najvišje odobrenje.

Zakonski načrt smo že priobčili. Ustanovi se torej samostojna občina Sora, ki pripada Škofjeloškemu sodnemu okraju.

Predlog ustavnega odseka se sprejme.

Dvanajsti volilni okraj v splošni skupini za dejelni zbor.

Nemške občine Sele, Polom, Pojane, Briga in Črni potok so prosile za ustanovitev 12. volilnega okraja v splošni volilni skupini za dejelni zbor.

Gori navedene občine so predložile mesece maja, oziroma junija dejelnemu zboru peticije, naj se ustanovi 12. volilni okraj v splošni skupini za dejelni zbor kranjski, ki naj se sestavi tako, da pridejo vanj vse nemške občine sodnega okraja Kočevje, dalje tudi nemške občine sodnega okraja Rudolfovo, Črnomelj in Žužemberk.

Ce se tej prošnji za 12. volilni okraj ne bi moglo ustreći, prosijo, da se volilni okraj kmečkih občin Kočevje, Ribnica, Vel. Lašče tako razdeli, da pripada en mandat na sodni okraj Kočevje.

v dolno pokritje stroškov za most čez Krko se odstopi deželnemu odboru v primerno rešitev.

Deželne ustanove za gojenje Marjančiča se zvišajo od letnih 200 K na 240 K in se kredit za to dovoli iz deželnega zaklada.

V zadevi pomožne akcije za nakup krmil v sledu suše v poletju 1908 prizadetim kranjskim živinorejem predlaga finančni odsek:

1. Odobrije sklep deželnega odbora glede deželnega prispevka za pomožno akcijo se istemu naroča, da a) izplača iz deželnega zakiada obljubljenih 20.000 K;

b) »Gospodarsko Zvezo« obvesti, naj ona z vso odločnostjo od vlade izposluje ostali primankljaj v pokritje stroškov za pomožno akcijo;

c) v bodočem zasedanju poroča o končnem obračunu »Gospodarske Zvezde« v vlado.

Sprejmo.

Sprejme se uvedba mostnine na savske moste pri Radecah za avtomobile in sicer za vse automobile po 1 K, za avtocikle pa 10 vin.

Vodovodna naklada za mestno občino Kranj se dovoli v izmeri 5%, kakor je predlagal deželni odbor.

Prošnja bivšega deželnega starja Frana Modica se odkaže deželnemu odboru, da jo reši v smislu sklepa deželnega zborna dne 3. oktobra 1909.

Prošnja cesinskega mojstra Karla Mozerja v Št. Vidu nad Vito avle glede zvišanja vzgojnine za otroke in povračilo pogrebnih stroškov za soprogo se — odkloni.

Prošnja Ane Šetine, posestnike v Tacnu št. 49 za podporo, da si popravi hlev, se odstopi priporočilno deželnemu odboru v rešitev.

Domobraska vojašnica.

Finančni odsek predlaga:

Preko poročila deželnega odbora iz let 1903—1905 se preide na dnevni red.

Deželnemu odboru se naroča, da o namenjeni zgradbi domobranske vojašnice deželnemu zboru poroča v prihodnjem zasedanju.

Občinske doklade občine Predostje.

Občina Predostje ima za obrestovanje in amortizacijo posojila za vodovod l. 1910 plačati znesek 3944 kron 28 v. V pokritje tega zneska je občinski odbor sklenil pobirati po davčnih občinah Britof, Rupa, Huje, Klanec in Primskovo, katerim na krije se je vodovod zgradil, 81% dohodka na vse direktnje davke razen posebne dohodnine in placarne.

Poleg tega imata davčni očini Huje in Klanec prispevati za popravno mostu čez Kokro s 50% doklado, davčna občina Primskovo z 28% in davčna občina Klanec z 18% doklado za plačo duhovnika na Primskovem.

Skupna doklada znaša tedaj za davčno občino Primskovo 109%, za davčno občino Huje 131% in za davčno občino Klanec 149%.

Z ozirom na določilo § 79 o. 2 občinskega reda predlaga deželni odbor:

V svrhu pokritja stroškov za obrestovanje in amortizacijo posojila za vodovod in drugih potreščin se dovoli občini Predostje v l. 1910 pobirati po davčni občini Primskovo 109%, po davčni občini Huje 131% in po davčni občini Klanec 149% doklado na vse direktnje davke razen posebne dohodnine in placarne.

Razne podpore.

1. Prošnje upokojenega nadupravitelja deželnih dobrodelnih zavodov Andreja Kremžarja, upokojenega računskega svetnika Vilja Hofmanna, vode po nadzorniku samostojnih deželnih naklad Vek. Zora za zvišanje pokojnin se odklonijo;

2. vdovi Mariji pl. Bleiweis-Trstenški se z ozirom na aktivitetne prejeme njene pok. soproga dovoli letna pokojnina v znesku 2000 K;

3. Franji Albin, vdovi po vodji deželnega boletnega urada, se s 1. januarjem t. l. zviša letna milostna pokojnina od 400 na 500 K;

4. prošnji bivšega začasnega deželnega inženirja A. Nadenička za odpovedano in bivšega začasnega kustusa deželnega muzeja dr. Šmidja za zvišanje odpravnine — se odklonijo;

5. Pavli Jak, siroti po pomožnem uradniku, se dovoli za tri leta, počeniš s 1. januarjem t. l. po 240 K miločine na leto;

6. Uršuli Zanoškar, vdovi po deželnem uradniku, se podaljša miločina letnih 240 K za nadaljnja tri leta 1910—1912;

7. Marjeti Ahčin, vdovi deželne pomožne uradniku, se od 1. januarja t. l. za tri leta podaljša miločina letnih 100 K;

8. bivšemu pomožnemu slugi Fr. Skulu se dovoli miločina letnih 120 K;

9. vdovi deželnega pomožnega uradnika Mariji Androjna se za leto

1910—1912 podaljša miločina letnih 240 K;

10. Ani Freyer, siroti po mužu, kustusu se dozvrtne miločina letnih 100 K zviša na 240 K;

11. Mariji Bakovic, vdovi deželnega vratarja, se s 1. januarjem t. l. dovoli miločina letnih 300 K;

12. Miroslavu Korenu, pomožnemu uradniku, se za njegovega obolenega sina, ki je nad 12 let služil pri deželnem stavnem uradu kot pomožni uradnik, dovoli za tri leta — počeniš s 1. januarjem t. l. — miločina letnih 300 K;

13. prošnja realnega sluga Ivana Skubeta, za zvišanje letne plače, se odstopi deželnemu odboru z uročilom, naj izposluje pri c. kr. vladi, da prosilca uvrsti med državne služe;

14. priloga deželnega odbora št. 211 glede zvišanja pokojnih petrini v dovolj zasebnih ter prošnje vodov Celestine Pfeiffer, Marije Kreč, Frančiške Ravnikar in Amalije Baloh se vrnejo deželnemu odboru, da sestavi enotno poročilo o prošnji vodov vseh deželnih uslužencev in učiteljev ter o finačnem efektu;

15. prošnja društva kranjskih deželnih uslužencev za izboljšanje gmotnega stanja nekaterih društvenih članov, se odstopa deželnemu odboru, da postopa v smislu § 13. sklepa deželnega zborna z dne 16. januarja 1909 o reorganizaciji deželnih uradov. Paragraf 13. omenjenega sklepa se izpopolni z dostavkom: »Deželni odbor ima pravico, imenovati to osobje tudi definitivno;«

16. prošnja Ignacija Repšeta, pomožnega uradnika v dež. bolniči, za definitivno nameščenje, se odkloni;

17. prošnja Fr. Jankarja, kijavčnica in kurjača v blaznici na Studencu, se odstopa deželnemu odboru.

Naklade na najemščino v Ljubljani.

Poročilo deželnega odbora glede nadaljnega pobiranja dosedanje dohoda od dohodkov najemščin v deželnem stolnem mestu Ljubljani se vzame odobrnje na znanje.

Volilna dolžnost za deželni zbor.

Tozadovni zakonski načrt se po predlogu posl. dr. Susteršiča odobri.

Cestne zadave.

Deželnemu odboru se naroča, da pozove cestne odbore velikaškega, ribniškega in kočevskega okraja, da naznanijo deželnemu odboru:

a) katere ceste nameravajo zgraditi;

b) katere cestne forekture nameravajo izvršiti.

Železnična Kamnik - Polzela.

Glede na tozadovni samostalni predlog posl. Lavrenčiča se sklene:

Predlog se odstopi deželnemu odboru, ki izroči ta predlog deželnemu železniškemu odboru, ki se ustvari temeljem sklepov železniškega shoda v Ljubljani z dne 24. jan. t. l., ki naj čimprej to zadevo nudi ugodno v smislu ustavnega predloga.

Prometne zvezze z Idrijo.

Tozadovni samostalni predlog posl. Ganga, se glasi:

Vlada se pozivja, naj stori vse potrebne korake, da se izboljšajo poštne prometne zvezze z Idrijo. V to svrhu nasvetujejo podpisani:

1. Ustanovi naj se avtomobilna poštna zveza med Logatecem in Sv. Lucijo.

2. Če bi pa ta iz kateregakoli vzroka ne bila izvedljiva se naj

a) odredi dvakrat na dan prihajačo in odhajajočo poštno zvezo Idrija - Želin - Sv. Lucija. Na Želinu naj bi bilo prepreganje konj in od tu stranska proga v Cerkvo;

b) določi na že obstoječi poštni pregi Idrija - Logatec prepreganje konj v Godovici.

3. Nujno potreblja je poštna zveza med Idrijo in Vipavo, zato se naj čimprej zvezeta oba imenovana kraja v vozno pošto.

Poslane Ganga! prav toplo priporoča predlog, ki povdaja, da Idrija nima nobene prometne zvezze. Med drugimi povdaja potrebo poštne zvezze med Idrijo in Vipavo. Predlog priporoča tudi poslane Perha več.

Sprejme se odsekov predlog.

Upravni odsek predlaga uvaženje potrebe sledete:

Naroča se deželnemu odboru, da storiti potrebne korake v smislu predlagatelja.

Stanovsko zastopstvo kmetov.

Sklene se:

Deželnemu odboru se naroči, da izdelo de prihodnjega zasedanja in predloži deželnemu zboru zakonski predlog o stanovskem zastopstvu kmetov na podlagi državnega zakona o kmečkih stanovskih zadrgah z dne 27. aprila 1902 drž. zak. št. 91 in o deželnem kulturnem svetu.

Konec seje ob 6. uri 15 minut zvečer. — Pribodinja seja v pondeljek ob 10. dopoldne.

člani zbori.

† Predsedništvo deliko agrarna, mladodolsko in konzerv. veleposlovniki stranke v ščekom del. zboru so izdale skupno izjavo v kateri povdajujo potrebo, da se češki del. zbor čimprej sklice. V izjavi se med drugim povdaja posebno enotnost in nedeljivost kraljestva Češkega in popolna enakopravnost obeh narodov v celem kraljestvu. Čehi torej tu iznova povdajajo, da ne morejo ustreži želji Nemcev, naj bi te — na ali oni način — razdelilo češko kraljestvo na češki in nemški del, in da zahtevajo predvsem za svoje manjšine vse pravice. — »Nar. Listy« pišejo, da imajo iz popolnoma zanesljivega vira vest, da bo sklican češki zbor na dan 3. februarja najvišji patent izide že v par urah.

Rekonstrukcija kabinetova.

Vesti o rekonstrukciji kabinetova nečejo ponehati. Baron Bienerth konferira za sedaj baje še »neobvezno«. Ko nastopa Bienerth sedaj kot načelnik nove vlade, konferira z njim tudi nekateri člani »Slov. Enot«; kajti bojkot je veljal le načelničku stare vlade. Krakovski »Čas« pravi, da so Bienertha oni slovenski poslanci, ki so doslej z njim konferirali, opomnili, da sme novi kabinet le tedaj upati na sodelovanje. »Slov. Enot«, že v novem kabinetu ne bo ministrov Schreinerja, Hohenburga in Wrbe. »Čas« zatrjuje, da se ti ministri ne vrnejo več, dasi nekateri nemški člani trdijo nasprotno.

Ogrska.

Graf Khuen-Hedervary se je odpeljal v soboto na Dunaj, kjer je obiskal nekatere minstre. Vrnil se je še isti dan ob 5. popoldne nazaj v Budimpešto. — Zbornica magnatov je imela v soboto opoldne sejo, na kateri je protestirala proti odgovitvi parlamenta, ki je nezakonita, ker še ni dovoljen proračun. Protest magnatov je vladu zelo presenetil. — V kratkem izda Khuen proklamacijo na narod. V zepu ima baje že od cesarja podpisani dekret, s katerim se razvedajo in kažejo samo svojo slabost.

+ Nagobnike ljubljanskim sodnikom ali posledica uvodnika štev. 281 iz leta 1909 »Slov. Naroda« z napisom »Samostojnost in neodvisnost sodnikov«. Ta vaš uvodnik je tako hudo zadel ekselenco Pittreicha na živilih, da je baje obolel. V svoji neravnosti zahteval je stroge poizvedbe pri ljubljanskih sodiščih, kako so prisile njegove vzvišenosti krilate besede o milostnem postopanju ljubljanskih kazenskih sodnikov v javnosti. Kakor smo poizvedeli, ostale so te poizvedbe brezupšne. Značilno pa je, da so sedaj napravili še druga vrata pri predsedništvu deželnega sodišča. Sedaj pa, ko so postavili še druga vrata, ne bode baje prišla več nobena uradna tajnost v javnost, in tudi temperamentnost gospoda predsednika ne bude prodrla čez dvojna vrata. Ekselenco Pittreich! Pravosodstvo in pravosodna uprava je javna. Za kaj se sedaj tako javnosti bojite? Ali bi ne bilo bolje, ekselenco Pittreich, podvojiti iz človekoljubja do ubogih obtožencev in iz spoštovanja do zagovornikov vrata pri posvetovalnih sobah? O tem se je pisalo, a storilo se ni nič. Pač človekoljubno je, če sedi v razpravnih dvoranah obtoženec in poleg njega zagovornik, ter sliši iz posvetovalne sobe raznoučajnega nemškega »schuldig nach der Anklage« še razne priponome o njegovi osebi, o zagovorniku, krohot, smeh in razne pikre opazke sodnikov, ki se posvetujejo strogo (?) tajno! — pri tem se pa razgovarjajo o raznih uradnih in neuradnih dogodkih. Pa ne samo v razpravno dvorano, celo na hodnik se šliši vse iz posvetovalnice. Po vsem tem bi utegnil najbolj kazati, da se dajo sodnikom še nagobniki.

+ Sodni svetnik Bossek in slovensčina. Lansko leto je justično ministrstvo izdalо naredbo na najodišča, vselej katere se smejo pri sodiščih v nemških krowninah sprejemati kot sluge, pazniki itd., tedaj v kategoriji slug le take osebe, ki so nemščine v besedi in pisavi popolnoma večše. Tako je vsaj poročala »Neue Freie Presse« dne 28. oktobra 1. Če morajo biti pri nemških sodiščih sluge nemškega jezika v besedi in pisavi popolnoma večše, potem bi popolnoma pripravili človek sodišča, da mora še v večji meri biti popolnoma več slovenskega jezika sodnik, ki služuje pri ljubljanskem deželnem sodišču, katero ima skoraj izključno poslo s slovenskimi strankami. Ali kar velja v Nemčih glede slug, ne velja, kaj se vidi pri nas Slovencih, ki smo inferiorna masa, glede solnikov, kajti drugače bi bilo popolnoma izključeno, da posluje kot sodnik pri slov. prizivnih razpravah svetnik Bossek, ki nima niti toliko pojma o slovensčini, kakor zadnji češki sodni sluga o nemščini. Vprašamo, kaj bi se zgodilo s sodnikom, ki bi pri nemških sodiščih lomil tako nemščino, kakor lomil »Bošček« slovensčino pri našem sodišču? To se naravnost pravi norcevati se iz nas in iz našega ljudstva. Kdaj bo temu škandalu konec? To nam je pa zoper dokaz koliko se priučijo našemu jeziku kurzovi, med katerimi je bil Bossek menjena eden najboljših. Ta mož se tudi sedaj ni ničesar naučil, ko mu v slopi kolegialnosti pomagajo pri raspravah njegovi slovenski kolegi. Nam se le čudno zdi, da se mož ne sramuje, moledovati pri svojih slovenskih kolegih, da mu pomagajo pri izdelovanju referatov, nazadnje pa bode valed svojih izrednih nezmožnosti prav gotovo še te svoje slovenske kolege izpodrinili.

+ »Iz dobščarje sploh ne sme biti v nobih vrstah nikogar, s temi: deset korakov od telesa.« Tako čitač v »Slovenčevem« schotenem uvodniku. Pametne besede to, toda ali se to načelo v klerikalni stranki tudi izv

Björnson oprijel kake ideja, se je z vso svojo inteligenco, zgovornostjo in pisateljsko silo zanjo zavzel. Izgled za to je njegovo delovanje za idejo moške čistosti do zakona. Björnson je priejel predavanja po Švedskem, Norveškem in Danskom in propovedoval in dokazaval, da mora moški ravno tako nedolžen stotiti v zakon, kakor ženska; govoril je o tem v parlamentu, pisal o tem v časnikih in obdelal to v novelah — če je kaj uspeha imel, pri nas ni znano. Björnson se je rodil v protestantskem župnišču in naravno je, da ga je vedno zanimalo versko vprašanje tudi še potem, ko je sam vero izgubil. V igri »Preko moči« je vzel v pretres religijoznost, verno religijoznost in praktično religijoznost. Vsa igra sloni na spoznanju, da so mene vsega bitja dane trdne meje, preko katerih nihče ne more, da je vernost nekaj neracijsnalnega, da je v veri nekaj takega, kar premoti dušo in srce, a je nasprotno človeški naturi. »Preko moči« je drama, kjer erotika ne igra nobene vloge, kjer se pretresa le vprašanje, če je možno kristianstvo brez čeznaravnih elementov in se dokazuje, da je čeznaravnost nekaj nemrtnega. Vse to se sreča okrog možnosti, če more smrtnobolna žena po gorenji molitvi ozdraveti. Slovenska natura je tako nenaklonjena misticizmu, da ji taka razglabljanja prav nič ne ugajajo. Slovenec hoče jasnosti in logike — pač vpliv italijanske krvi. Ljudje so se pri Björnsonovi igri pošteno dolgočasili, kakor pri Maeterlinckovi. Glavno vlogo v Björnsonovi drami je igral čislani gost g. Boršnik, ki je s fino diskretnostjo plastično izdelal značaj ideja nega, globokovernega v svojega boga neomajano zaupajočega pastorja in napravil verjetno, da pastor umrje na mestu, ko vidi, da je bila njegova vernost in zaupnost prazna. Veliko zanimanje je pri ti predstavi vzbujala gdje Winterova. Igrala je župnikovo bolno ženo in izvedla svojo vlogo tako lepo, s tako pretresljivo ljubezni in udauostjo, da je žela najsplošnejše priznanje. Tudi ostalo osobje je dobro rešilo svoje vloge; lažni pastorji kot predstavitelji praktičnega kristianstva bi bili prenesli nekaj nujne več komike. — V nedeljo so z velikim uspehom peli popoldne »Logarjevo Kristo«, zvečer pa »Hoffmannove pripovedke«.

Sloveno slovensko žensko društvo je sklicalo v nedeljo, dne 30. t. m. svoj letosnji redni občni zbor v društvenih prostorih na Rimski cesti št. 9. Predsednica gospa Franja dr. Tavčarjeva otvorila zborovanje, ter naglaša, da se bliža uničas, ki bo tudi od žene zahteval politične razsodnosti. Vsaka inilgentka, ki se je izvila iz pajčevin, v katere so jo vrgle razmere, bi morala biti članica »Splošnega slovenskega ženskega društva«. Društvo sprejema v svoje okrilje vse žene in vsa dekleta brez razlike stanu. — Iz poročila tajnice g. Minke Govekarjeve povzemo, da bo skoraj deset let, od kar se je ustanovilo »Splošno slovensko žensko društvo« z namenom, da povzdigne splošno izobrazbo slovenskega žensства in da vzbuja zanimanje za ženski pokret. V ta namen je priejel odbor društvena predavanja in različne praktične kurze. Društvo je bilo ves čas v stalnem stiku z »Avstrijsko žensko zvezo«. Leta 1907, povodom izleta Slovenc v Prago, je stopilo društvo v stik tudi s češkim ženstvom. Veličega pomena za ljubljansko žensvo je društvena knjižnica, ki obsegata veliko število najboljših svetovno prizanih literarnih del slovenske, ruske, poljske, češke, hravtske, francoske, nordijske in laške literature, deloma v nemških prevodih. Članice se knjižnice prav marljivo poslužujejo, tako da je odbor prisiljen nabavljati si vsako leto veliko število novih knjig. — V predpustu l. 1909 se je končal češki točaj društva. Poučeval je brezplačno bančni uradnik gosp. Adolf Poraš, za kar se mu izreka iskrena zahvala. V zadnjem letu je imelo društvo tri predavanja. G. dr. Demeter Bleiweis vitez Trsteniški je predaval o »higijeni človeškega telesa«. G. sodni svetnik Fran Milčinski je čital po narodnih pesmih sestavljenje slovenske pravljice. Gosp. prof. Milan Pajk je predaval o zelenah v Napoleonovi rodbini. Predavateljem se izreka javna zahvala. Za predavanja vladal veliko zanimanje zlasti pri našem mladem ženskem naraščaju, kar je vsekako dobro znamenje. Poleg javnih predavanj je imelo društvo več društvenih sestankov. — Marca meseca je društvo brzjavno čestito predsednici »Avstrijske ženske zvezze« k njeni sedemdesetletnici. Odbor je sklenil prispetati k obrambnemu skladu družbe sv. Cirila in Metoda z zneskom 200 K. Društvo se je 21. novembra l. l. udeležilo po deputaciji petih članic 25letnega jubileja pozdravljene narodne delavke g. Karle Ponikvarjeve v Trstu. Deputacija je poklonila slavljenki

lep čopak s trakovi. — Društvo je zmeravalo od časa do časa izvajati brošure, pa je moralo to svojo mero za sedaj opustiti. — Končno se izreka gospodu ljubljanskemu župnu in mestni občini zahvala za hranljivo prepustitev velike dvorane »Mestnega doma« v svrhu predavanj. V društvu je na raspolago 16 različnih časopisov in revij. — Iz poročila blagajničarke gdje Antonije Kadičev je razvidno, da je imelo društvo s prebitkom prejšnjega leta 3758 K 56 vin. dohodkov in 1418 K 01 vin. stroškov. Preostane čistih 2340 K 55 vin. V poročilu se vzpodbuja k večji narodni pozrtvalnosti. Z vsakim privandranim tuječem imamo največje usmiljenje, od domačinov pa zahtevamo največje popolnosti. S takim ravnanjem spletnamo bič, ki pada po slovenskem telesu. Dejanja naj pričajo o našem rodoljubju! Geslo »svoji k svojim« naj ne bo brezpomembna fraza! Vsaka Slovenka se zaveda svoje narodnosti; v svojem krogu, v svoji družini naj bo vsaka pospečljatvečja narodne zavednosti! Mesto obolele knjižnica ge. Marije Perško v poreča o književnem stanju predsednica ga. dr. Tavčarjeva. Knjižnica šteje 1546 slovenskih del in 305 nemških prevodov, nekaterih najboljših russkih, francoskih in angleških pisateljev. Vsega skupaj je članicam na razpolago 2869 knjig. Nato so bili za tekoče leto v vzklikom izvoljene: za predsednico: ga. Franjo dr. Tavčarjeva; za namestnico: ga. Marija Pintarjeva; za tajnico: ga. Minka Govekarjeva; za namestnico: gdje. Josipina Kajzeljeva; za blagajničarko: gdje. Antonija Kadivčeva; za namestnico: ga. Josipina Vidmarjeva; za knjižnarko: ga. Marija Peruškova; za namestnico: ga. Cecilia Korunova; za odbornice: ga. Natalija Kermavnerjeva, gdje. Josipina Podkrajškova, ga. Ana Ulrichova, gdje. Karla Modičeva in gdje. Vita Zupančičeva; v razsodišči: ga. Hedviga Šubičeva in ga. Margareta Zupančičeva za pregledovalko računov: ga. Miinka Jelačinova in ga. Josipina Čudnova. — Predsednica ga. dr. Tavčarjeva predlaga izpremembo pravil v tem smislu, da je vsakokratni občni zbor četr ure po sklicanju sklepčen brez ozira na število navzočih članov. — Gdje. Vita Zupančičeva predlaga z ozirom na to, da »Gospodinske šole« ni več, da določi v slučaju razpusta društva občni zbor, komu ima pripasti društveno premoženje. Predlagana spremembra pravil se soglasno sprejme. Vsled predloga gdje. Vite Zupančičeve se stori priimen sklep o nastavljanju njenih moči na njenem zavodu »Mladika«. — S prisrčno zahvalo članicam in odbornicam zaključi ga. predsednica občni zbor.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala gdje. Olga Vozel, podružnica blagajničarice v Trebnjem 40 K iz kazenske poravnave g. Jos. Črnivec in Matija Marin. Take družbo našo pospešuječe poravnave priporočamo, da bo skoraj deset let, od kar se je ustanovilo »Splošno slovensko žensko društvo« z namenom, da povzdigne splošno izobrazbo slovenskega ženskega društva. Društvo sprejema v svoje okrilje vse žene in vsa dekleta brez razlike stanu. — Iz poročila tajnice g. Minke Govekarjeve povzemo, da bo skoraj deset let, od kar se je ustanovilo »Splošno slovensko žensko društvo« z namenom, da povzdigne splošno izobrazbo slovenskega ženskega društva. Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala gdje. Ar. Kristan 202 K 01 v, katera vsota se je nabrala v omoškem okraju namesto drugega vence na krsto nepozabnemu rodoljubu g. dr. Ivanu Omulecu. Darovali so: Ormož: Dr. G. Serneec 20 K, I. Žemlje 10 K, Marija Gomzi 10 K, dr. Oroslav Kristan 10 K, dr. Presker 10 K, D. Serajnik 5 K, A. Perko 10 kron, J. Potočnik 3 K, M. Polak 2 K, J. Lašič 1 K, A. Rosina 1 K, J. Gribec 1 K, Neimenovan 1 K, D. Senjor 2 K, R. Starkl 2 K, M. Jerše 2 K, F. Mezarič 2 K, S. Kaudrič 1 K, J. Novak 50 v, J. Rajšč 1 K, A. Žinko 1 K, Fr. Hanžičič 1 K, Ivanjkevei: S. Simonič 1 K, L. Petovar 5 K, Pušenec: Fr. Masten 1 K, Svetinja: L. Šijanc 1 kroš, Antonija Šijanc 1 kroš, Runec: I. Vertot 1 kroš, Fr. Mešek 1 K, C. Bobič 1 K, Sredisce: I. Kolarčič 5 K, Šinko 2 K, Ročič 2 K, Kočevar 2 K, Zadravec 2 K, Neimenovan 2 K, Klemenčič 1 K, Polaneč 1 K, dr. Spešič 2 K, M. Šinko 2 K, A. Kosi 2 K, Vel. Nedelja: A. Mikl 10 K, L. Gabšček 3 K, Neimenovan 2 K, Neimenovan 1 K, J. Preindl 2 K, J. & M. Žolnir 6 K, I. Košar 1 K, A. Hržič 2 K, T. Senjor 2 K, Sv. Tomaž: I. Skrlec 3 K 50 v, Fr. Loparčič 1 K, F. Poplatnik 1 K, Marica Podgorec 1 K, Fr. Antolič 1 K, Marija Lebar 1 K, S. Bezjak 50 vin, V. Ozimec 1 K, Sv. Miklavž: Marica Pinterič 1 K, D. Pinterič 1 K, Ana Trstenjak 1 K, Fr. Karbač 1 K, M. Šalamun 1 K, Ptuj: Fr. Toplak 2 K, dr. Fermeve 2 K, dr. Lašič 2 K, K. Zupančič 2 K, Sv. Bolzenk: R. Košar 5 K, Fr. Cajnko 2 K, M. Veinar 1 K, Vodranci: C. Zabavnik 20 v, Fr. Zabavnik 20 v, Kog: Fr. Vrabel 20 v, Marija Vrabel 20 v, Jastrebc: J. Zabavnik 20 v, F. Pokrivač 20 v, Kajžar: Fr. Zabavnik 2 K, Vitau: I. Tomažič 1 K, Lačaves: J. Zadravec 20 v, Ljutomer: dr. Grossman 5 K, Sv. Lenart: Neimenovan 2 K, Grdec: dr. A. Pernat 1 K. Za to zbirko

so si pridobili z nabiranjem poslovnih zasegov: ex. Žemljo, Šenjar, Škrlec, Kularčič, Šalamun, Kučar, Pretštar i. dr. Hvala darovalcem, hvala naširaločem. Postavili sta modan kamn v osidlo slovenske trdnjave zoper nemške Rossbergerjeve namene.

Nadi in nemški koleki. Piše se nam: Torej »20.IX. 1908« so nam zasegli! Kaj pa ūlfrajskih koleksov s napisom »Zur Erinnerung an den windischen Ueberfall am 20. Sept. 1908«, ki jih pôvod med Nemci prodajajo, pa ne bodo zasegli? — To je pravi birokratski škandal. Ali res nimajo slovenski poslanci nobenega vpliva? Res, zasegli so sicer mai kolek, a naših spominov na 20./9. 1908 ne morejo izbrisati. Še hujša nas Že rana in tembolj nas navdušuje ta spomin na — delo, pravo narodno delo. Vprašamo pa dež predsednika, če označeni nemški koleki, ki so njeni prav dobro znani, niso prokleta žalitev našega naroda? — Tudi ti se morajo zaseči, aki je še kaj pravice v Avstriji!

Veliko zanimanje vladal med občinstvom za družinski večer N. D. O. spojen z glodaliski igro »Divji lovec«, ki se vrši na Števnicu, 2. februarja v dvorani bivšega vojaškega oskrbovališča na Dunajski cesti (vhod nasproti glavne pošte). Začetek je točno ob 6. uri zvečer. Vrši se pri pogrnjenih mizah. Vstop prost. Po igri se vrši prosta zabava. Sodejuje tudi tambaraški zbor.

Na znanje »pokojenim uradnikom in uslužencem«. Od 1. svetega na 1910 dalje izplačevali se bodo pokojninski in preskrbniški užitki, civilnih državnih uslužencev in njih ostalih — kakor se je že večkrat povdorjalo v tem listu — potom počne hranilnike in sicer ali v gotovini ali pa s pripisom na dolični poštno-hranilni kontu opravičenega prejemnika. Da se ne zakasni izplačevanje prejemkov ter da stranke ne zadružijo poštnih uslužencev v izpolnjevanju njihovega novega uradnega poslovanja, priporoča se, da imajo udležene stranke v svrhu svoje legitimacije nasproti poštnim uslužencem pripravljen dotleni dekret; kajti v smislu točke VI. doličnega »pouka o izplačevanju pokojninskih in pre skrbniških užitkov« potom počne hranilnike — kogar imajo stranke itak v rokah — se dostavljajo nakazila oziroma se izplačujejo nakazani denarni zneski edino le v roku v nakazilu označenega prejemnika, ter je vsakokrat pooblaštilo izključeno. Kar se tiče naznanih glede izprememb v stanovanjih računskega oddelku e. kr. finančnega raynateljstva v Ljubljani, opozarjajo se penzionisti in lastnem interesu na določilo točke IX navedenega pouka. Strugo pa je razločevati ali je izpremembo stanovanj stalna ali le začasna. Kdor se preseli stalno v prvi polovici meseca, naj to kakor hitro mogoče naznani penzijskemu oddelku imenovanega računskega odelka, ker je samo v tem slučaju mogoče, da ta urad potrebuje ukrene, da pravočasno izplačajo penzije na novi naslov. Kdor pa se stalno preseli v drugi polovici meseca, naj to javi primernimi potom najprej poštnemu uradu dosedanjega bivališča in da se tako izplačuje penzije brez zadružka na dan dospelosti, sicer se namreč tako nakazila ustavijo. Kdor pa je začasno menjal svoje bivališče, na pr. poleti, naj se ravna po določilih drugega odstavka imenovane točke IX. zadavnega pouka.

Ceško-slovenski krožek je dobil od društva plzenjskih akademikov slednji dopis: Z veseljem pozdravljamo vest o ustanovitvi »Češko-slovenskega krožka« v Ljubljani, ki ga ustanavljajo in ki bo deloval na trdno zbljanju in utrditev stikov med obema narodoma. Spomijnamo se toplo Vašega milega obiska v decembru naši kraljevi Plzji in cenimo Vaše stremljenje, ki gre za takto visokimi cilji ter Vam iskreno želimo, da bi Vaše delo na slovenskem jugu imelo popolno uspeh ter. Vam kličemo »na zdar!« Omenjam, da se člani za novi Češko-slovenski krožek že sedaj sprejemajo, bodoči pismeno ali ustumno pri tajniku V. M. Zalarju, uredni. »Sl. Naroda«.

»Slavčevo zaključni plesni venček«. Kakor vsako leto, tako je priredilo pevsko društvo »Slaveč« tudi letos zaključni plesni venček, h kateremu so imeli prisotno samo gospodine plesnih vaj ter društveni člani in po njih vpeljani gostje. Zaključni plesni venček, ki se je vršil minulino soboto v zelenjem okrašeni čitalniščni dvorani »Narodnega doma«, je poponom zadovoljil s plesni odboru in imadli plesoči svet. Bila je prav neprisiljena, čisto domača zabava tako, da se je vse čutilo kot smo samo veliko družino. Plesni vaditelj, g. Radec: J. Jelčnik, bil je neutrudljiv. V znak kvalitnosti in priznaja

za njegov trud poklonile so mu gospodine plesnih vaj lep čopak. Omenimo naj, da je četverka plesalo 36 parov. Med odmorom nagovoril je predsednik »Slavca« g. Dražil gojenke in gojenke s primerim nagovorom, pozivajoč jih k ljubezni do »Slavca« ter klicoč jih: »Na veselo evidenje!« — Pozabili tudi ne smemo g. Benička, kajti on je bil tisti, ki s svojim glasovirjem skoro ni pustil mladim plesalkam do sape. Pa skoraj gotovo so mu za to dražestne gospodčne še celo — hvaležne!

Društvo slovenskih trgovskih sotrudnikov za Kranjsko s sedežem v Ljubljani obvešča tem potom svoje člane, da je prejelo od tuka ſtevne Kolinske tovarne večjo svoto kot prispevki v društveni podporni zgradbi. Z ozirom na to, da kolinska tovarna prispeva temu potrebnu podpornemu zgradbi in da je imenovano slovensko podjetje, ki izdeluje kavine prmesi, ki nadkrijejo v dobruti konkurenčne izdelke, je dolžnost slovenskega sotrudništva glede na to, da se v prvi vrsti povsod razpečavajo izdelki domačih tovarn in pozivljamo svoje člane, da uvažujejo z posebno vnemo današnjo prijavo.

O d b o r . — Plesni venček, ki ga je v soboto zvečer priredilo v »Mestnem domu« osebje tvrdke G. Tönnies, se je prav dobro obnesel. Vladalo je ves čas prav veselo razpoloženje, za kar gre manogo hvale marljivemu pomožnemu ljubljanskemu sekstu na lok. Prireditev sta s svojo navzočnostjo počastila šefka V. in G. Tönnies.

Iz Simon Gregorčičeve javne ljudske knjižnice se je izposodo meseča januarja l. 1910 2185 knjig, 385 knjig več kakor meseca decembra leta 1909, in 695 knjig več kakor meseca januarja l. 1909. Povprečno vsak dan 95 knjig. Največ se je izpostilo dne 4. januarja, 108 knjig, najmanj pa dne 13. januarja, 32 knjig. Novih legitimacij se je izdal meseča januarja 49, duplikatov 27, tako, da naša število vseh obiskovalcev knjižnice 1089. Novih knjig je pričelo knjižnici 89, in sicer 50 nemških in 39 slovenskih knjig. Vseh knjig je v knjižnici 2888.

Za časinske člane je imenovano zdravniško društvo za Hrvatsko in Slavonijo primarija dr. V. Gregorčiča. — Za časinske člane je imenovano zdravniško društvo za Ljubljani, r. Ivana Spitzer, gostilničarka in člena posetnica N. v. m. p.!

Poročil se bo dne 2. t. m. g. Franc Stupica, trgovec z železino in posestnik v Ljubljani, z gdremo A žman, hčerkko bivšega učiliščnega uradnika v Novem mestu. Bilo srečno!

Umrla je včeraj v Ljubljani r. Ivana Spitzer, gostilničarka in člena posetnica N. v. m. p.!

Pozor pred strapom. Ministrstvo za notranje posle opozarja, da se nahaja v kupčinskem prometu v svrhu zatiranja miši in podgan strap, katerega učinkujoci del je ogljikovki baril. Steklencie s tem strapom imajo napis: »Vporaba brez nevarnosti. — Ni strupeno. Izkažnica za dobivanje strupa nepotrebna. To tredstvo, ki se prodaja zelo uspešno in v vedno večji meri, pa ni brez strupa, temveč je zelo strupeno. Omenjeni napis na steklenicah ima za posledico, da odjemalci tega strupa — v prvi vrsti manj poučeni — menijo, da pri vporabi strupa ni treba nikake previdnosti. Občinstvo se torej opozarja, da je omenjeno sredstvo za zatiranje miši in podgan, vsebujoč ogljikovki baril, podvrženo utesnitvam § 15, odnosno 12, odstavki 2 ministrske naredbe z dne 21. aprila 1876, drž. zak. št. 60.

Poziv ljubljanskim lovecem! Ljubljanski loveci poleti in v jeseni tako često vprašujejo naše Barjane, če je kaj veliko jerebic in prepelic, ter, če so kaj rejene. Pozivljamo jih, naj se za jerebice in prepelice brigajo tudi sedaj, ko je tako velik sneg, da ne pridejo uboge živali do nobenih živil, naj skrbe, da dobre kako pičo, da se bodo mogle preživeti čez zimo. Saj to bode za naše ljubljanske lovecke koristno, ker bodo loviti potem sijajnejši. — Barjan.

Ljubljanskim izletnikom in domačinom napravijo na Števnicu, v sredo popoldne v salonus gospoda Ogorelca diletantje Škofjelske podružnice C. M. družbe prijetno razvedri in zabavo v vzproritivjo iger: »Eno uro doktor« in »Bratranec«. Za rodoljubni namen (nabiranje obrambnega skladja) sodeljuje odličen član slovenskega gledališča. K prideritvi vabi podružniški odbor.

Ali je že umrl ali še živi? V »Slovenec« z dne 27. t. m. je bilo čitati, da je umrl eksposnit na Šmart

voljena dosegajna starosta in podstrosa, namreč brata dr. Ivan Premrov in Ferdo Tomažin. Za načelnika je bil voljen brat Fincinger. Drugi odborniki so bili voljeni z listki. Izvoljeni so bili bratje Andoljšek, Knaflčič st., Lajovic Makso, Modic, Razboršek, Roglič, Slanc in Vozet, za namestnika Ivan Robavs, za preglednika računov Emil Lajovic in Knaflčič mlajši. Pri raznih nasvetih je načelnik Fincinger posebno poudarjal, da naj odbor skrbi za to, da čimprej dobi Sokol stalni telovadnici, kajti v sedanjih razmerah zamore se telovaditi le za silo. Vsled tega je treba v Šmartnem plačevati od dvoran 10 krov najemnine mesečno in to le toliko časa, dokler sedanji posestnik ne proda hišo, v kateri se nahaja zasilna telovadnica. Isto velja tudi za Litijo. Le toliko je Sokol v Litiji na boljšem, da mu ni treba plačevati najemnine. Sedanji najemnik brat Emil Lajovic prepriča dvorano brezplačno, za kar se mu tudi tem potom najiskreneje zahvaljujejo. Sploh je brat Emil Lajovic zelo delaven in požrtvovan. On ni le Sokol z dušo in telom ampak tudi povevoda Šmartinskega pevskega društva »Zvon«, s katerim je nedavno priredil koncert v Litiji ter pokazal kaj se lahko doseže z vstrejnostjo. Skratka: brat Emil Lajovic zasluži, da rodoljubi iz okolice, zlasti pa nekateri litijski nekoliko bolj vpoštevajo geslo: Svoji k svojim. Učino se od nasprotnikov. Tem potom pa bodo izrečene srčne hvala vsem, ki so dosegaj kaj darovati, posebno pa Francelinu in Pepeetu. Dne 5. februarja pa priredi »Sokol« svoj prvi plesni venec. Po pravoval soditi uategne biti krasno. Veselični odsek se miči na vse prtege, da častno reši svojo nalogo. Pribitite torej v obilnem številu in nam pomagajte k zgradbi prepotrebnih telovadnic, v katerih se bo Sokol zamenjal vežbiti, da doseže svoj cilj! Na zdar!

Malomarnost poštne uprave se je v Idriji jasno posvedočila te dni, ko je padlo nekaj več snega. V Idriji je došla pošta iz Logatec v petek zvečer, potem pa še le v pondeljek zvečer. Idrija je bila torej skoraj štiri dni brez vsake pošte, ker je to edina zveza, ki veže mesto Idrija z ostalim svetom. Pošta ni mogla v Idriji, privatna vozova pa sta v nedeljo zvečer prišla v Idrijo. Če sta ta dva, lahko, bi dospela tudi pošta, a ni iz enostavnega razloga, ker tega ni hotel logaški poštar Mulley. V tork zo-pet ni bilo pošte ves dan, šele v sredo opoldne je jo prinesel poštni sel. Kakšne neprjetnosti so to za prebilstvo zlasti trgovce in obrtnike, si je lahko misliti. Poštno ravnateljstvo je še le na pritožbe županata odredilo, da se vsaj pisemsko pošto oskrbuje v Idriji. Pripomnimo še, da so tudi v tork prišli privatni vozniki v Idrijo. Je pač naravnost nečuveno, kako postopa poštna uprava z Idrijo, drugim mestom na Kranjskem!

Notranjski planinci prirede v Postojni na pustno nedeljo, dne 3. svinčenja 1910, v hotelu pri Kroni plesni venec v prid skladu z kočo na Nasosu.

Zlato poroko bo čil in zdrav v starosti 89 let praznoval dne 2. februarja v Vipavi gospod Janez Delečeva. Na mnoga leta.

Potres. V noči od petka na soboto je bil potres, ki se ni čutil samou v Ljubljani nego daleč naokrog, tudi v Zagrebu in na Reki. Prejeli smo o tem potres sledenja poročila: Kandida 29. t. m. zjutraj ob 12. uri 50 min. je bil 5 sekund trajajoč potres, potem pa ob 1. uri 10 minut zopet. Smer od vzhoda proti zahodu, eno se je pred bobnenje. — Iz Šempeta pri Novem mestu: Danes dne 29. t. m. ob 1. uri 15 min. zjutraj sta se tu čutila tekom četrte ure dva potresna sunka. Smer: zapad-vzhed. Tudi dne 24. t. m. smo ob polu 5. uri popoldne utrili precej močan valovit potres. Pri nem posestniku je vsled potresa pada skleda z mize, pri drugem je na podu prevrglo slamorenico. Smer je morala biti od juga proti severu. Novoznani komet je bil ta viden dne 23., 25. in 27. t. m. okoli polu 7. zvečer. Najlepše se ga je lahko občudovalo dne 23. t. m. ob 6. do polu 7. zvečer. — Št. Jeraej: Po noči od petka na soboto 29. januarja ob 1. uri 10 min. (po poštni urki 1. uri 5 min.) je bil valovit 10 do 15 sekund trajajoč potres s predločim silnim bobnjevjem in 3 oddaljenimi sunki. — Smer od juga proti severu. Ljudje so se prestrašeni vzbudili ter prizgali luči. V neki hiši je padla skleda raz polico in se razbila, sobne duri so se odprle. Na prizgani luči je padel cilinder na tla in se razbil. Čez 15 minut se je pojavit zoper zibanje. Ljudje ob vznožju Gorjancev niso toliko začutili potres, ko oni po ravnini. Tembolj proti Krki, tem večji so bili stresljaji. Barometer je 3 dni preje jako nizko bil, da že več let ne tako. — Mokronog dne 29. t. m. 5 minut pred 1. uro je bil tu precej močan, več sekund trajajoč potres. Ljudje so zbegani vsta-

jali. Škoda posebno ni napravil — Zagorja. Tučno ob 1. uri zjutraj od 28. na 29. je bil tukaj približno 9 sekund trajajoč, od vzhoda proti zahodu močan potres; ob 1. uri 15 min. je sledil drug lahek sunek. — Celje: 29. januarja zjutraj ob 1. uri 3 min. čutili smo tu precej jak podzemeljski sunek, ki je trajal par sekund. Smer od vzhoda proti zahodu. Škoda potres ni učinil nobene. — Žalec: 29. t. m. v soboto zjutraj ob 1. uri 2 min. čutili so se v Žalcu precej močni potresni sunki. Potres trajal je 15 sekund, zadnji sunki bili so precej močni. — Maribor dne 29. t. m. točno ob 1. uri ponoči je bilo tu opaziti močan, nekoliko sekund trajajoč potresni sunek v smeri jugovzhod - severozapad. — Ormož: V noči od 28. na 29. t. m. ob 1. uri 15 min. je bil tukaj potres, ki je trajal kake 4 sekunde, za tem še dva močna sunka, tako da so na steni podobe zvenketale.

Trboveljski »Sokol« je imel svoj redni občni zbor v nedeljo dne 23. t. m. v dvorani g. Forteca na Vodah. Starosta br. Počivavšek pozdravlja načelo, ki so se polnočtevilo odzvali odborovemu vabilu ter podeli besedo tajniku br. Velkaverhu. Iz njegovega poročila posnemamo, da je imelo društvo 80 rednih članov, med temi 25 telovadcev. Trboveljskemu »Sokolu« je pri njega ustanovitvi kuvaloval »Sokol I.« v Ljubljani, ter se izreče za moralno in gmotno podporo omenjenemu društvu in njegovemu tačnemu starosti br. dr. Pestotniku iskrena zahvala. V preteklem društvenem letu je društvo priredilo izlet v Krško, Hrastnik, Gaberje pri Celju, Zagorje in Litijo in javno telovadbo v Trbovljah, pri kateri je sodeloval tudi hrastniški »Sokol« in »Sokol« v Zagorju s svojim naročajem. Gledalec je bilo pri javni telovadbi nad 2000, in so ti z navdušenjem pozdravljali člane telovadcev. Nadalje je »Sokol« priredil dne 25. septembra l. l. bratom, ki so odšli k vojakom, dobro obiskano očehnico, dne 31. decembra pa »Silvestrov« večer. Blagajnik br. Ražun je poročal, da je imelo društvo v prvem letu svojega obstanka 2950 K 64 h dohodkov in 2193 K 93 h stroškov. Preostanek znaša 757 K 31 h; društveni inventar pa 1759 K 44 h in je ves plačan. Načelnik brat Velkaverh je naročal o delovanju v telovadnici Telovadilo se je 1121 ur in je telovadilo v eni uri povprečno po 21 telovadcu. Da se je dosegel v telovadbi zapestje lep napredok, gre zahvala v prvi vrsti »Sokolu I.« v Ljubljani in njega starosti br. dr. Pestotniku. Večno zaslug si je pridobil tudi značni načelnik trboveljskega »Sokola« brat Fincinger, kateremu se izreče za hvala. Nato se je vršila volitev novega odbora. Voljeni so bili bratje: A. Počivavšek, starosta; Gorojevec, podstarosta; Velkaverh, dr. Žižek, O. Moll, Režun, Materncug, St. Močnik, Bigmon in Letnik, odborniki; namestnika: Feštajn in Kostanjšek. Načelnik: Rzenčnik. Pregledovalca: računov: Dežman in Kuhar. Odpolnici k S. S. Z.: Počivavšek, Velkaverh in Rzenčnik. K zadnjem točki dnevnega reda predlaga brat Goropešek, naj se dovoli za hrastniški »Sokolski dom« 100 K ter se predlog sprejme. Nadalje se sprejme predlog, da se pričipa trboveljski »Sokol« pri eventualni izgubi, ki bi nastala pri nameravanem prihodnjem celjskem izletu s sveto do 200 K. Lepo se je razvilo naš »Sokol« v teku prvega leta; a da postane v nadalje krepkejši, nam je v zagotovilo novi odbor. Pač se sliši, da nastanejo v kratkem vse druge razmere po načini dolini ter da se naprej strune ostreje poti tukajšnjemu slovenskemu življu. Odkritosrno izjavimo, da nam bo njih, a če ga ob nas izsilijo, bode šel »Sokol« z veseljem v ogenj in sicer z zavestjo, da ima za seboj pretežno večino trboveljskih prebivalcev. — k.

Občinsko volitvo v Žalcu. V soboto so se vršile v Žalcu občinske volitve. Kandidati »Narodne stranke« so dobili v tretjem razredu po 152 glasov, klerikalci po 32 glasov. V drugem razredu so dobili kandidatje načelne stranke 23, klerikalci 13 glasov. V prvem razredu se klerikalci volitve niso udeležili! Zmagajo slovenski na prednjakov v Žalcu je torej popolna. Misijonari so pogoreli! Slava zavedenim Žalcam!

Profil Matěk †. V Mariboru je v soboto popoldne umrl po doljšem bolehanju g. Baž Matěk, profesor na tamkajšnji gimnaziji. Pokojnik je bil doma v Gornjem gradu. Po končanih modrostovnih študijah je bil dolga leta suplent na celjski gimnaziji. Dasi je bil v svoji stroki večak - poučeval je matematiko in fiziko, - vendar j-moral skoraj deset let živiti na stalno nameščenje. Kdo je bil takratne razmere v Celju in v Štajerskem, ve, da je bila glavna zaprta, da je moral Matěk tako dolgo čakati na stalno nameščenje, to, ker se ni nikdar bil po kazati svojega narodnega slovenskega inštituta. Ko so osnovali slovenske paralelike na gimnaziji v Mariboru, je

pričel Matěk v Maribor in bil imenovan na profesor. In sicer je »časen matematik, to g. nujevi načrti, takov vpliv vplivali, da je j... zavetje venske matematike učne knjige v vremenu Žola. Njegovemu trudu se imajo zahvaliti, da imajo slovenske matematike učne knjige že malobranje v gumanistike razrede. In vse te knjige so pod njegovega pereca. Je seni je Matek prihuel v Ljubljano, da se posvetuje o izdaji neke nove učne knjige. Bil je že takrat bolan, kmalu na to se mu je bolezen shujala in v soboto mu je neizprosna smrt presegla življeno. Pokojnik je bil kakor smo že naglašali, večak v svoji stroki, dober Slovenc, izvrsten učitelj in velik priatelj mladine. V krogu svojih tovaršev in svojih učencev je izvajal največje spoštovanje. Vsakdo, ki ga je poznal, ga je imel rad, zakarl. Matěk je bil zaves zlata in blaga duha, kakršnih je dandanes vedno manj. Bodti obranjen vremenu možu trajen spomin v narodu slovenskem!

V gradkemu orloju nastopa ta teden plesalka Cleo d. Merode, znana prijateljica pokojnega belgijskega kralja Leopolda. Kakor listi javljajo, bo Cleo de Merod tožila zapuščino kralja Leo polda, ker ji je svoječasno kralj dal pismeno zagotovilo, da bo po njem podeloval pol milijona frankov in mal gradec na južnem Francoskem. Na to pismo zagotovilo pa je v ooroki pozablj.

Akad. tehnična društva »Tabor« v Gradcu. III. redni občni zbor bo v tork, dne 1. februarja 1910 v društvenih prostorih Schönauga s. 17 I.

Akad. tehnična društva »Triglav« v Gradcu. III. redni občni zbor bo dne 1. februarja 1910 ob 8. zvečer v prostorih akad. tehničnega društva »Triglav«, Schönaugasse 17. I.

Alarmni signal izdal tatove. V vilo gospa Marije Zulin na Openski cesti pri Trstu so v torku ponoči vložili tatovi, vedoč, da tam notri sedajniko ne stanuje in obetajoči si obilega plena. Poleg vilo je pa male hišice, stanovanje oskrbnika dotedne vile, Franca Savnika, ki ima analog, stražiti vilo in oskrbovali v njem spadajoče posestvo. Glavni uhol v vilo je iz previdnosti zvezan z alarmnim zvončkom z oskrbnikovim stanovanjem. — Ta zvonček je pričel v torku vložiti na vso moč zveniti, oskrbnik je takoj poklical policijo. Ni bilo treba čakati dolgo, ko sta se prav potihom — nič hudega slutec — priplazila iz vile dva človeka z resibilim plenom in sicer naravnost v roke — redarjev. To sta: 20letni težak Matevž Čebren iz Rihemberka in 21letni težak Josip Bizjak iz Trsta. Ko sta bila ta dva vkljenjena, so policiji nakrat opazili, da se nekdo kriva na strehi vile za dimnik. Policijski nadzornik je dotednika pozval, naj pride nemudoma s strehe, a ker ga ni ubogal, je splezal na streho eden redarjev in pregnal skrivajočega se, ki je tudi prišel takoj v roke policajev. Ta se kliče: Filip Tavčer iz Ivanigrada pri Komnu, ki je nedolgo temu, desertiral iz sežanske garnizije. Tega zadnjega je policija izročila vojaški oblasti, medtem ko je prva dva oddala delzelnemu sodišču.

Karambol. Ko je sinoč peljal na Cesti na južni kolodvor po progli električno-cestne železnice izvošček neko gospod in tri otroke, mu pride nasproti električni voz ter zadene v izvoščkevga, katerega je prevrnil in mu s tem napravil do 100 K škode. Razume se, da so se pri tem gospod, kakor vsi trije otroci, ki so bili v vozu močno prestršili. Katerega zadene pri tem večja krvida, bode dognala preiskava. Da smo objektivni. Po tiru električne železnice je voznikom, kakor tudi samotež vozičkom sploh prepovedano voziti. V sedanjem času in posebno še v ozkih ulicah se to pač mora trpeti, ker se sicer ustavi ves promet. Nikakor pa ne gre, da bi po širokih cestah vozili vozniki po električnem tiru ter s tem motili redni električni promet. In to se dogaja češče. Da poročali smo že večkrat, da nekateri vozniki električnemu naloču nagajajo, kar pa v navedenem slučaju ni bilo. Izvošček se pač ni mogel takoj unakniti, voznik pa baje voza ni tako hitro ustavljal. Dejstvo je pa tudi, da je škonji vozniti po tiru električne železnice nevarno, posebno pa še v snegu in kadar so relzi zamrznjeni. Kaj lahko se prigodi, da konju na relzu spodleti in pada ter si zlomi nogo, kar se je tudi že zgodilo. Torej previdnost, tudi v lastnem interesu!

Ustanove. Glasom razpisa c. in kr. vojnega poveljništva v Gradcu dne 20. januarja 1909 št. 523, se odajo 4 ustanove grofa Frana Codroja po 84 K dekljam, ki se nameravajo omoriti. Te ustanove so namenjene za deklime, katerih očetje so služili ali služijo pri katerem avstrijskem polku. Nadalje tudi onim vojaškim invalidom na Dunaju, ki so bile rojene, ko so se njihovi očetje oženili še kot aktivni vojaki I. razreda. Prošnje je opremiti z rojstnim in krstnim listom ter ubožnim in navorstvenim sprtevalom, odnosno z dokazi, da so se njihovi

očetje poročili v I. razredu. Vložiti jih je takoj in sicer pri poikih, pri katereh očetje služili. Odnosno pri inštalaciji poveljništva na Dunaju, ali na druge podobne oblasti. Prošnje so kolevne.

Zopot male zove edoje smo lobili ponoc. Včeraj počnevo in zvezde so se sicer v soboto ponoc, je močno deževalo, a ko je danes noči temperatura padla, je jelo snežiti. Pota so slaba in je promet silno otežkočen. Tudi električna cestna železnica ne gre redno. Z mnogih strelach mečejo sneg, ker se je batil, da ne bi podstrešila zatekal. Stranke, ki se bodo selile v februarškem terminu, bodo imale zaradi snega občutnejše stroške, kakor sicer in so resnično vredne občutovanja.

Zabavo v Ljubljani. Včeraj in v soboto je bilo po raznih krajih mesta 25 plesnih veselic in manjših takih zabav, ki so se povsod vrstile v redu. Še prihodnjo nedeljo, potem pa zdravstvuj za eno leto veseli predpustni čas!

Seste. Včeraj popoldne je z pridirjalo čez Hradeckega most par konj s kočijo brez kočija, baš ko je stal Pod Tranci električen voz. Konja bi se bila gotovo zagnala v električnega ter bi se bila pripetila neizogibno velika nesreča, ako bi ne bil skočil z električnega sprevidnik in splašena konja še pravočasno ustavil.

Dolavsko gibanje. V soboto se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 29 Hrvatov, nazaj pa je prišlo 40 Slovencev in Hrvatov. V Beljak je šlo 25, v Heb 35, v Buks pa 40 Hrvatov. Na Dunaj se je odpeljalo 25 Kočevarjev. Včeraj se je odpeljalo v Ameriko pa 27 Hrvatov.

Izgubljeno in najdeno. Neka gospa je izgubila denarnico v kateri je imela 50 K denarja. — Sluga Karel Pirman je izgubil bankovec za 10 K. — Ga. Julija Povšetova je izgubila zlato uhan z višnjevim kamonom. — G. Fran Anžič je izgubil denarnico, v kateri je imel do 17 K denarja. — Neka dama je izgubila bankovec za 10 K. — Poslovodja g. Alojzija Jamnika je izgubil zlato ovratnično iglo, katero je našel delavec Fran Kozin. — Helena Avgotpotičeva je našla večjo vsto denarja in ga oddala pri magistratu.

Zamenjan je bil včeraj popoldne v kavarni »Evropi« nov trd klobuk (Halbzylinger). Dotični gospod naj blagovoli naznani svoj naslov v kavarni, oziroma tam izročiti klobuk, da dobí svojega.

Drobne novice.

* Pariz pod vodo. Zadnja poročila pravijo, da se obrača na bolje. Voda potosi pada. Seveda nevarnost še ni pri kraju, ker se na raznih krajih tla posedajo in se bodo morda vsled tega porušile nekatere hiše. Vreme je suho in včasih sveti tudi solnce. Obč. svet praski je daroval za pariške revere, ki so po povodnji oškodovani, 10.000 frankov; v isti namen priredila pravščka »Narodno gledišče« dobrodelno predstavo.

* Proces Janine Borowske. Po petnajstdnevni razpravi, o kateri so senzacijeljni listi vseh barv prinašali dan na dan dolga poročila, je slednji naznanjal brzoj iz Krakova, da je Janina Borowska oproščena. Kakor ne davno v Parizu madame Steinheil ... Porotniki so imeli odgovor na dve vprašanji: ali je Janina Borowska kriva umora, ali je kriva uboja; na prvo vprašanje pa so odgovorili porotniki soglasno: ne; drugo vprašanje pa so zanikali v 6 glasovi. Sodisč

Bratoma

**dr. Gustavu in dr. Benjemu Ivaviču
slavnemu slovenskemu skladatelju
spomenik!**

(Klic slovenskemu narodu!)

Ko slišiš glasiti se Svojega naroda najboljša imena, glasita se tudi imena dr. Gustav Ipavice (* 15. avgusta 1831, † 21. avgusta 1908) in dr. Benjamin Ipavice (* 24. decembra 1829, † 20. decembra 1908). Zibeljka tekla je obema v Št. Jurju ob juž. žel., umrla sta hitro zaporedoma prvi v Št. Jurju, drugi v Gradeu. Bila sta velezaslužna moža. Oba zdravnika, ljubljena od svojih bolnikov, izvrševala sta čez 50 let zvesto svoj poklic; Benjamin mnogo let brezplačno kot primarij otroške bolničnice v Gradcu. Gustav je bil 35 let župan in častni župan v Št. Jurju ob juž. žel., častni občan mnoga slovenskih občin ter ima tudi trajne zasluge v kmetijskih panogah.

Bila sta častna člana mnogih slovenskih domačih in tujih društev in sam cesar ju je odlikoval. Ob njih smrti pisali so celo nemški časniki v obsežnih člankih tako, kakor se piše le o velikih možeh — polno priznanja, hvale in občudovanja. Hvaležnost za tako delovanje opravičil bi samo na sebi spomenik in vendar vse te zasluge izginejo proti temu, kar sta bila imenovana Slovencem kot narodna skladatelja.

Kdor ju je poznal osebno, opazoval je njih ljubezljivo vedenje, primeno duševnemu položaju vsakogar, s katerim sta občevala. Njih natančaj v bistvu vesel, prilagodil se je vsakemu položaju, vsaki starosti in vsaki struti. Take so tudi njih skladbe. Prilagodijo se vsakršnemu srčnemu občutku.

Te pesni budijo ti sleherni dan dušo k oni plemenitosti, katera sta vlivala iz svojega globoko čutecega sreca brata Ipavica v svoje pesmi: ljubezen, prijateljstvo, ču za pravico in narodni ponos odmeva iz njih. — Pesem učinkujoca tako je utrinek onega večnega solnce, ki ogreva sreca in ki se imenuje »umetnost!«

Cela vrsta najkrasnejših melodijskih bila je ustvarjena tako, da zadele vsako pravo srčno struno. Tako je vglasbil Gustav pesni »Mrak«, »Kje so moje rožice«, »Oblačku«, »Mrzel veter«, »Tam za goro«, »Sredji vasi«, »Savska«, »Zvečer«, »Južna«, »Pod lipo«, »Perice«, »Planinska roža«, »Danici« in nebotri drugih — blesteča verzica muzikalnih biserov. — Kako priljubljene so njegeve pesni le eden vzgled: Ko so dobili pevci »Glasbene Matice« v Ljubljani vabilo neke tvrdke peti v gramofon najlepše slovenske pesmi, peli so jih pevci 15, ne da bi znali za skladatelja. In ko so se zahtevala imena dotednih skladateljev, pokazalo se je, da je bilo od teh 15 pesmi 11 Gustav Ipavčev.

Benjamin pa se je povzpel v enem oziru še višje. Uvažajoč vosten pesni za kulturni ugled vsakega naroda, ni ostal zgolj pri mali obliki takozvane »narodne pesmi«, temveč podaril je Slovencem skladbe večegega obsega, kakor »Kdo je mar«, opero »Tičnik« in opero »Teharski plemiči«, ki je bila prva slovenska opera — a tudi v populnom narodnem duhu. V Teharskih plemičih kaže vrlino naših rojakov preteklih dni, ki so si vsled svoje hrabrosti izvojevali plemstvo. V izvoluti tega predmeta za svojo opero vidi se ljubezen do svojega roda, za katerega mu ni bila prevelika nobena žrtve.

Zatorej se ni čuditi, da so vspete le Ipavicev melodije takrat najlepše, kadar so opevale domovino. »Bodi zdrava domovina, mili moj slovenski kraj« poje Benjamin in »Slovenski deželi enake ne vem«, poje Gustav.

Domovini služiti s politiko pa jim ni bilo dano. Njih miroljubni značaj jim tega ni dopustil. In vendar sta na političnem polju dosegla več, nego marsikateri nadarjen politik. Pred nekolikimi desetletji vladaла je še neka napetost med Hrvati in Slovenci, ki je sedaj izginila in načrila prostor najprisrčnejšim odnosom. In da se je to doseglo, k temu sta pripomogla ne malo tudi brata Ipavica, ne morebiti s političnimi čini, temveč s svojimi pesmimi. Ipaviceve pesmi pojeto se na Hrvatskem ravno tako pogosto, kot na Slovenskem. Ipavicevo pesem sliši sleherni dan v zadnjem gorskem kotičku in na blestečih mestnih koncertih na Hrvatskem nič manj pogosto kot na Slovenskem. Tudi pri drugih slovenskih narodih sta Ipavica ljubljena domačina. In pesem »Slovenec sem«, katero je vglasbil Gustav, pojo sedaj že vsa slovenska plemena na pamet in je ta pesem tolmač drugim slovenskim narodom, kako čuti Slovenec: dobi hlapčevanja je konec — »s pososom reči smem, Slovenec sem.«

Na tej pesmi, ki je postala nova slovenska himna, uvadčujejo se tudi ostale slovenske plemena. Sama ta pesem naslužila bi spomenik!

Okoli 50 let prepevala sta brata Ipavica Slovencem nove pesmi, ki so vsakemu Slovensku urči zaklad.

Te pesmi so same, iz katerih je vzkliklo lovorcevo listje, s katerim veda Slovence svoje mojstvo povece. Vidni znak v to pa bodi spomenik!

Iz najrasličnejših krajov naše ožje domovine sliši se klic: »Stavimo bratoma Ipavicom spomenik!« »Glasbena Matica v Ljubljani, Šentjurški komite ad hoc, nebroj slovenskih društev in bratje onkraj Sotle vsi kličejo: Ipavicom spomenik!«

Stal bo v Št. Jurju pred novo solo, učencem vsaki hip na ogled, vsakemu domačinu v bodrilu in ponos ter tujcu v spoštovanje; stal bo za Št. Jurij in za celo slovensko ozemlje; stal bo, sedaj in vedno glasno kličec: »Tako slavi slovenski narod svoje velike može!«

V to naj prispeva vsa naša domovina, društva naj priejajo večere itd. in darove bo izkazoval »Komite ad hoc« v domačih časnikih.

Za Hrvate:
Milan Krešić, predsednik saveza hrv. pjev. društava v Zagrebu. Janko Barlē, prebendar prvostolne crkve v Zagrebu.

Za Čehe:
Oscar Netbal, koncertni ravnatelj dunajskih glasbenih umetnikov.

Za Slovence:
Matej Hubad, koncertni vodja »Glasbene Matice« v Ljubljani. Prof. Anton Štritoš, predsednik »Glasbene Matice« v Ljubljani. Dr. Vladimir Ravnihar, predsednik Zveze slovenskih pevskih društev. Dr. Gojmír Krek, ureduik »Novih akordov«.

Za krajevni odbor v Št. Jurju ob juž. žel.:
Franjo Kartič, t. č. predsednik ad hoc. Anton Sivka, t. č. podpredsednik ad hoc. Janko Ariman, t. č. blagajnik ad hoc. Jos. Drobnič, t. č. tajnik ad hoc. Dr. Josip Povalej, Dr. Josip Ipavice, Dr. Anton Schwab, t. č. odborniki ad hoc.

Razne stvari.

* Morišče na deželi. Leta 1908. je vzbujala osamljena farma posestnike vzdove Guiness v državi Indiana velikansko pozornost. Velika posestnica Guiness je namreč potom oglaševala po časopisu iskala moža. Toda, kdor se je odločil, da obiše lepo in bogato vzdovo na osamljenem posestvu, tisti se ni nikdar več vrnil. V neki noči je pa pogorelo celo poslopje in iz pogorišča so izvlekli naslednji dan ožgana trupla vzdove Guiness in njenih treh otrok. — Takrat so zaprili hlapca Lamphereja, ki je isto noč počnili svoji gospodinji. Pri prekopavanju pogorišča so našli v zemlji zakopani več moških trupel. V sledi tega so prekopalni tudi dvorišče in vrt. Našli so vsega skupaj 17 trupel, med njimi prvega in drugega moža vzdove Guiness. Očividno so bili vsi umorjeni. Krivdo za vse te umore so zvali na ramen ubogega Lamphereja. Bil je obojen na večletno ječo. — Nedavno je mož umrl. Pred smrto je se baje odkrito srčno izpovedal. Priznal je, da je lepi Guiness večkrat pomagal pri pokopavanju. Trikrat ji je presekrel kleropom. Enkrat je tudi skopal na dvorišču grob, kamor sta z vzdovo položila nekega mrtvega moža, ki je v hiši nagloma umrl, kadar je vzdova zatrjevala. Vedno je mislil, da je Guiness poštena ženska. Nekega večera je pa videl, ko je vzdova omotila nekega moža s kloroformom ter ga potem s sekiro poobil. Takrat je spoznal, da je vzdova malopridna ženska, katero je sklenil okrasti. Prišel je v oni usodni noči z neko zamorko v spalnico vzdove, katero je s kloroformom omotil ter okradel. Mogoče je, da je potem, ko je v največji naglici vse prebrskal za denarjem, pri begu iz hiše prevrnil svetliko, kajti, ko se je na begu ozrl, je videl, da je hiša v plamenu. — Zdaj so zaprili zamorko, ki je Lamphereju pomagala pri ropu.

* Ženska nevestoba. Minulo soboto je 42letni delavec Eder v Gradeu ustrelil svojo 32letno ženo in nato samega sebe. Živila sta več let mirno v svoji mali hišici v Puntigamu. Nekega dne se je po posvetilo v Ederjevi glavi in temu slutnju se je zbudila v njegovem srcu. Naenkrat je začel sumiti, da ima njegov sosed gostilničar ljubljavno razmerje z njegovo ženo. Videl ga je celo neko noč, ko je hodil ob njegovi hiši gor in dol. Vsled grozne ljubosumpnosti je naprosil svojega prijatelja, naj vsame njega in njegovo ženo toliko česa na stanovanje, da ga sam ne dobi kje bližu tovarne za Styria kolosa, kjer je bil Eder zapošlen. Eder se je z svojo ženo res preselil k svojemu tovarni. Naslednji dan sta šla oba k spove-

di. Žena je johno prešla moža odpovedanja, če da je zojet čista. Prisnala je, da je gestilnicu pred krihom in dvema gorilima svetama prizegla, da ga bo vedno ljubila. V nedeljo je šel Eder s svojim tovaridom pogledat svojo prazno hišico. Tu je v malih sobi zagledal kriš in dve sveči. Ob pogledu na te stvari je postal Eder ves zmčian. Ko je prišel v svoje stanovanje, je prijal za revolver ter pognal ženi dve krogli v glavo sebi pa eno. Bila sta takoj mrtva.

Poslane.

Opozorjam s tem osebo, ki o meni nerezasco govor, gotovo le iz škodočljivosti, da naj z enakimi govoricami prencha.

Ni resnično, da bi bil jaz že dva krat v konkuru, temveč imel sem leta 1907 v Dolnici vasi pri Ribnici trgovino, katero sem iz preste volje prodal Gospodarskemu Trgovackemu društvu v Roču, kjer sem bil potem kot poslovodja.

V prvem slučaju sem torej prodal svojo trgovino, v drugem slučaju pa sploh nisem mogel priti v konkurs, ker sem bil le poslovodja.

Ako oseba, ki omenjeno raznasa, svojo trditve izkaže, jo prosim, da to na tem mestu storil, kakor tudi pouddarjam, da bodem proti vsakomur, ki bi enako govoril, brez odloga postopal sodniško.

Glince, 29. januarja 1910.

Milko Jesih.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor dočaka zakon.

Zahvala.

Podpisano gasilno društvo izreka tem potom načrtno zahvalo vsem onim, ki so tako blagodarno prispevali z darovi k srečanju v prid zdidave novega gasilnega doma. Posebej pa se zahvaljuje se visokordnemu generalu predsedniku baronu Schwarzu, zadružni pivovalni v Lescu, ter čsl. tvrdkam Fr. Delenc, Ig. Fock, P. Majdič in Fr. Sajovic v Krajanu.

Prestolovljeno gasilno društvo v Ratečah na Gorinskem,
dne 27. januarja 1910.

Fran Zupančič, Andrej Keršajn, t. č. tajnik.

Meteorologično poročilo.

Vlakna nad morjem 300'. Srednji zrakni tlak 736-9 mm.

Januarja	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
29.	2. pop.	730-9	39. sr.	zahod	oblačno
"	9. zv.	730-4	25	"	"
30.	7. zj.	731-1	16 sl.	jazahod	dež
"	2. pop.	731-3	37 sl.	ssvzh.	"
"	9. zv.	732-5	11 sl.	vzhod	sneg
31.	7. zj.	734-5	03	brevzvet.	"

Srednja predčerstvena temperatura 12°, norm. —19° in včerajšnja 21°, norm. —18°. Padavina v 24 urah 24-4 mm in 21-8 mm.



Tužnim srcem naznajamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prebitko vesti, da je naša preblaga mati, oziroma stará mati in tet, gospa

Ivana Spitzer gostilničarka in hčina posestnica

včeraj zvečer ob 8., previdena s tolažili sv. vere v 61. letu starosti po kratki, a mučni bolezni, mirno premirila.

Pogreb drage rajnice se vrši jutri, v torek, dne 1. svetega t. i. ob 2. popoldne iz hiše žalosti, Krakovski nasp. št. 4 v Sv. Križu.

Posmrtni maše se bodo brali v župni cerkvi v Trnovem.

V Ljubljani, 31. januarja 1910.

379 Zalnječi ostali.

Druž posmrtnega obvestila.



Tužnim srcem naznajamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prebitko vesti, da je moja soprona, gospa

Ivana Spitzer gostilničarka in hčina posestnica

včeraj ob 8. uri zvečer, v starosti 61 let, po kratki mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere mirno premirila.

Pogreb rajnice se vrši jutri, v torek, dne 1. svetega t. i. ob 2. uru popoldne, iz hiše žalosti, Krakovski nasp. št. 4, v Sv. Križu.

V Ljubljani, 31. januarja 1910.

Josip Oblak, gospodar.



Ivenska Oblak rojena Karlo, naznana v svojem imenu in imenu svoje hčerke Andreje žalostno vest, da je njen predobi, nepozabni soprog, oziroma oče, sin, brat, svak in stric, g.

Andrej Oblak

trgovac in posestnik

včeraj, dne 30. januarja t. i. ob 1/2, na 9. dopoldne v Škofiji Loka po kratki, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v torek dne 1. februarja t. i. ob pol 4. popoldne na tukajšnje pokopališče.

Nepozabnega pokojnika priporočamo blagemu spominu.

Škofja Loka, 31. januarja 1910.

381 Zalnječi ostali.

P. No, gospod sošed E., so Vam pod včet češki salonski briki?

Vrtnar

izvoren v sadjereji, vinoreji in vrtnarstvu za sočivje, se takoje sprojme na graščini Impozit, pošta Radna na Dolenskem.

Ponudbe je nasloviti na Otmarja Bambergra v Ljubljani. 347

Gospodsko

stanovanje

obstoječe iz 6 sob in pritlikin

se odda s 1. majem.

Dalje se oddasta

dva obširna skladisca
s 1. februarjem t. l.

Vpraša se za oboje na Turjaškem trgu štev. 2.

Pozor!

Ker s 1. februarjem popolnoma opustim svojo glavno trgovino v Ljubljani, Mestni trg štev. 19 ter jo preselim in Gorico, Solska ulica št. 6,

prodam vso trgovsko opravo
po tako ugodni ceni. Reflektante prosim, naj ne zamude te redke prilike.

Cenjenim odjemalcem

pa vladno sporočam, da prodajam do 1. februarja blago pod nakupno ceno ter opozarjam, da bom imel od 1. februarja naprej svojo trgovino v Ljubljani le

„pri Planinki“
na Jurčičevem trgu, katero bom znatno povečal.

Engelbert Skušek, Ljubljana.

tapetniška učenca

so takoje sprojmeta pri Karlu Plescherju, tapetniškemu mojstru v Bežku. — O-kra v h 8i

Stalno službo

dobi takoj sotrudnik mestničarske stroke, ki je že 24 let star in je že služil v kakšni engros-trgovini.

Ponudbe pod „sotrudnik“ na uprav. »Slov. Naroda«.

258/2/202

Sklep.

Na predlog g. Marije Kramer, gostilničarke v Ljubljani Dolenska cesta št. 6 se daje v tej hiši

potom javne dražbe v najem

gostilniški prostori z inventarjem in gostilniško koncesijo vred

Dr. žbeni pogoji se izvede pri podpisani sodniji, soba št. 39.

Dražba se določa na dan 7. februarja 1910
pri podpisani sodniji, soba št. 39 ob 9. uri dopoldne.

C. kr. okrajna sodnija v Ljubljani, oddelek I.

dne 27. januarja 1910.

VABILO

na

plesni venček

ki se vrsti
v torek, 1. februarja
v restavraciji

„Bratov Reininghaus“ v Spodnji Šiki.

Svirala bodo godba na pihala.
Zatok ob 8. zvezri. Vstopna 40 vin.

Ena dana prostna.
Za obilen obisk se vladno priporočata
F. in Tomaž Kmetec
restavratere.



Prodaje se ob povelj. pogojih ti-le

usnjarski stroji

nihanji valjci (Pendelwalze), stroj
za valjanje usnja (Lederwalzma-
schine) ispanovalni stroj (Ausstoss-
maschine), strojaraki sedi (Walk-
fasser) najnovejše. Gášterje ve konstruk-
cije poleg zraven spadajočih transmisij.
Informacije pri upravnosti »Slov.

Naroda«.

308

Zadnji čas

je, da naročite

Koledar za kmatovalca

Spisal J. Legvat.



zmo do zma pogata
Kamen dokamena
palca!

Varstvena znanka.

ter je le se male iztisov v zalogi.

Naroča se pri

Ivan Bonacu v Ljubljani.

Pri dveh iztisih se eden navrže.

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvleček iz voznega reda.

Veljavem od 1. oktobra 1909.

Odhod iz Ljubljane (Juz. tel.)

7-02 zjutraj: Osebni vlak v smerti: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico, drž. žel., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak (čez Podroščico), Celovec.

7-25 zjutraj: Osebni vlak v smerti: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

9-26 dopoldne: Osebni vlak v smerti: Jesenice, Beljak, (čez Podroščico), Celovec, Praga, Državne, Berlin.

10-40 popoldne: Osebni vlak v smerti: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico, drž. žel., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak (čez Podroščico), Celovec.

10-52 popoldne: Osebni vlak v smerti: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico, drž. žel., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak (čez Podroščico), Celovec.

11-23 zvoden: Osebni vlak v smerti: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, (čez Podroščico), Celovec, Praga, Državne, Berlin.

11-28 zvoden: Osebni vlak v smerti: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

12-00 popoldne: Osebni vlak v smerti: Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico, drž. žel., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak (čez Podroščico), Praga, Državne, Berlin.

Odhod iz Ljubljane (državne železnice):

6-46 zjutraj: Osebni vlak iz Kamnika.

10-59 dopoldne: Osebni vlak iz Kamnika.

6-10 zvoden: Osebni vlak iz Kamnika.

Casi prihoda in odhoda so navedeni v sreda, evropskem času.

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Narodna knjigarna

Prešernova ulica štev. 7

v Ljubljani

Prešernova ulica štev. 7

z druženja

trgovina s papirjem, s pisalnimi, risalnimi in šolskimi potrebščinami

pripreča slovenskemu občinstvu svojo bogato zalogo kancelijskega,
komptoarskega, risarskega, slikarskega in šolskega blaga . . .

načeljajoča kakovost in po najnižjih cenah.

Papir

kancelijski, konceptni, ministrski in trgovski; kariran in gladek; rastriran z eno in z dvema kolonama; papir za pisalni stroj; mali in veliki oktav za navadna pisma; barvasti papir in papir za zavijanje.

Trgovske knjige

vseh vrst od najpriprostejših do najfinjejših vsake velikosti.

Mape

za shranjevanje trgovskih pisem.

Zavitki

vseh vrst in vseh velikosti, barvasti in beli.
Sprejemajo se tudi naročila na zavitke s tiskano firmo.

Šolski zvezki

vseh vrst, domačega izdelka in iz drugih tovar.
Trgovci dobe poseben popust.

Pisalne in risalne potrebščine

peresa, držala, svinčnike, radirke, risalni papir, risalne priprave, črtala, trikotniki, palete, čopiči, tuši in barve.

Tinte

najpriprostejše in najfinjejše, črne, vijolčaste in barvaste.

Šolske mape

iz platna in iz usnja ter jermena za knjige.

Mapo za zvezke.

Kasete

s piemskim papirjem avstrijskega in inozemskega izvora
v vseh velikostih. za dame in za gospode, za na-
vadno rabo in tudi za darila.

Albumi

za slike, razglednice in poezije.

Črnilniki in uteži

za opremo pisalnih miz, lično izdelani in po najnižjih cenah

Razglednice

umetniške in pokrajinske, ljubljanske in kranjske.

Trgovcem pri večjih naročilih izreden popust.

Narodna knjigarna sprejema tudi naročila na
pisalne stroje

— vseh sistemov —
po tovarniških cenah;

dalje naročila na

vsakovrstne tiskovine

namreč zavitke, vizitale, oznanila, fakture,
trgovska pisma itd. itd.